നരഹത്യയിലൊതുങ്ങിയോ ശരശയ്യ

കെ പി നിർമ്മൽകുമാർ

നരഹത്യയിലൊതുങ്ങിയോ ശരശയ്യ

കെ പി നിർമ്മൽകുമാർ

(മലയാളം: കഥ)

© 2017–22, K P Nirmalkumar

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of River Valley Technologies.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020 and the cloud framework, Ithal (ഇതൾ). The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of Creative Commons Attribution Non-commercial ShareAlike license for free download and usage.

Illustrations: C. P. Sunilkumar.
Cover: Details from "Kurukshetra War of Mahabharata", a painting from the book, Indian Myth and Legend by Mackenzie, Donald Alexander (1873–1936). The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

നരഹത്യയിലൊതുങ്ങിയോ ശരശയ്യ

മുറിവേറ്റുവീണ സൈനികമേധാവിയിൽ വിശ്വാസം നഷ്ടപ്പെട്ട കൗരവർ, നിന്ദയോടെ വഴിയിൽ തള്ളിയപ്പോൾ, മൗനപ്രതിഷേധവുമായി പിതാമഹൻ പാളയത്തിലേക്കു തിരിച്ചു പോവാതെ പോർമുഖത്തു ആയുധമാലിന്യങ്ങൾക്കു മേലെ കിടന്നു വമ്പിച്ച ജനശ്രദ്ധയാകർഷിക്കുന്നു. ജേതാക്കളായി ഹസ്തിനപുരിയിലെത്തിയ പാണ്ഡവർ നേരിടുന്നതു വറുതിയിൽ വലഞ്ഞ ജനത്തിന്റെ രോഷമാണ്. പിതാമഹനെ പാണ്ഡവർ അപമാനിച്ചു തോൽപ്പിച്ചു എന്ന ചാർവാക പ്രചരണത്തെ നേരിടാൻ നിയുക്ത ഭരണാധികാരി യുധിഷ്ഠിരൻ തന്ത്രം മെനയുന്നു. രാഷ്ട്ര തന്ത്രത്തിന്റെ ബാലപാഠങ്ങൾ പിതാമഹാനിൽനിന്നു പഠിക്കണം എന്ന ആവശ്യം പ്രഖ്യാപിച്ചു കുരുക്ഷേത്രയിലേയ്ക്കു പോവുമ്പോൾ, പാഞ്ചാലിയെ ഭീഷ്മരുടെ അന്ത്യദിനങ്ങളിൽ സാന്ത്വനശുശ്രൂഷയ്ക്കായി നിയോഗിക്കുന്നു. ഇളമുറ പാണ്ഡവനും മാദ്രിപുത്രനായ നകുലൻ, നവഭരണകൂടത്തിന്റെ ചാരവകുപ്പു മേധാവി എന്ന നിലയിൽ, പാഞ്ചാലിയുടെ ശരശയ്യനീക്കങ്ങൾ നിരീക്ഷിക്കുമ്പോൾ, യുവ കൊട്ടാരം ലേഖിക പാണ്ഡവനീക്കങ്ങളുടെ യാഥാർത്ഥ്യമറിയാൻ നകുലനുമായി ഒരു സംഭാഷണത്തിനു ശ്രമിക്കുകയാണ്.

'യുധിഷ്ഠിരന്റെ കൂടെ ശരശയ്യയ്ക്കടുത്തു ചെല്ലുമ്പോൾ ധ്യാനത്തിലായിരിക്കുമോ ഭീഷ്മർ? മരണം നുറുമേനി കൊയ്ത കുരുക്ഷേത്രത്തിന്റെ മൊത്തം അന്തരീക്ഷത്തിൽ ഭീഷ്മരുടെ അവസ്ഥയെന്താണ്?' കൊട്ടാരം ലേഖിക നകുലനോടു ചോദിച്ചു. ഈ മാദ്രിപുത്രൻ പാഞ്ചാലിയുടെ ഓമനയെന്നു അവൾ കേട്ടിരുന്നു. കടിയൊഴിക്കപ്പെട്ടു, വയോജനമന്ദിരത്തിൽ പുനരധിവസിക്കപ്പെട്ട കൗരവ രാജവിധവകൾ ഒരു നേരത്തെ അന്നത്തിനായി കൊട്ടാരം ഊട്ടുപുരയിൽ വരി നിൽക്കുന്ന ദിനങ്ങൾ. ഹസ്തിനപുരിയിൽ നിന്ന് ആയാസകരമായിരുന്നു പോരാട്ടഭൂമിയിലേക്കുള്ള പാണ്ഡവസംഘത്തിന്റെ യാത്ര.

'ശരശയ്യ അതൊരു ആലങ്കാരിക പദമായാണ് ആദ്യനോട്ടത്തിൽ തോന്നിയത്. സ്വയംഭരണാവകാശമുള്ള പ്രവിശ്യാ ഭരണാധികാരിയുടെ നേരിട്ടുള്ള ഇടപെടലോടെ, ആളുയരത്തിലൊരു മേൽപ്പുര പണിതിരുന്നു. കിടക്കാനും പെരുമാറാനും സ്വകാര്യ ഇടവും ഒരുക്കിക്കണ്ടു. പതിനെട്ടു നാളിലെ പോരാട്ടത്തിൽ കൊല്ലപ്പെട്ടവരുടെ ഭൗതികാവശിഷ്ടങ്ങൾ കാര്യക്ഷമതയോടെ നീക്കം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഭീഷ്മശരീരത്തിൽ മാരകായുധങ്ങളുടെ പ്രഹരം ഏറ്റ മുറിവുകൾ കാണാനാവാത്ത വിധം വെള്ള ധരിച്ചിരുന്നു.'

'എങ്ങനെയാണ് ഭീഷ്മർ അവിടെ സമയം ചെലവഴിച്ചിരുന്നത്? ധീരനാണെങ്കിലും വിജനഭൂമിയിൽ ഏകനായി രാവും പകലും?' കൊട്ടാരം ലേഖിക പുരികമുയർത്തി.

'നേരത്തെ വിവരം കൊടുത്തിരുന്നതുകൊണ്ട് അപ്രതീക്ഷിതമായിരുന്നില്ല ഞങ്ങളുടെ സന്ദർശനം. പെട്ടെന്നു കയറിച്ചെല്ലുമ്പോൾ കാണാവുന്ന പരുക്കൻ കാഴ്ചകൾ ഒന്നും കണ്ടില്ല. കൂടെ കിടക്കുന്നവരോടുപോലും ഇടപഴകുമ്പോൾ, പെരുമാറ്റകാപട്യത്തിന്റെ ആൾരൂപമെന്നു പാഞ്ചാലി 'പ്രശംസി'ക്കാറുള്ള യുധിഷ്ഠിരൻ, രാഷ്ട്രമീമാംസയുടെ ഖനികൾ ശരശയ്യയിൽനിന്നു തുറന്നെടുക്കാമെന്നു കരുതിയിരുന്നു. എന്നാൽ, വിലക്ഷണമായിരുന്നു പിതാമഹന്റെ പാഠ്യക്രമം. ആചാരസമൃദ്ധമായ ഞങ്ങളുടെ വരവിനുശേഷം, തിരിച്ചുള്ള യാത്രയ്ക്കിടയിൽ എന്തു പുതിയ അറിവാണ് പിതാമഹൻ യുധിഷ്ഠിരനു പകർന്നുകൊടുത്തത് എന്ന് എനിക്കറിയാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. കാരണം, വിവാദമാവാതെ വരവും പോക്കും പൂർത്തിയാക്കണം എന്നായിരുന്നു എന്റെ ദൗത്യം. ദൂരവും യാത്രാക്ലേശവും ചെറുതായിരുന്നില്ല. വഴിയിൽ, നെഞ്ചത്തടിച്ചു നിലവിളിക്കുന്ന കുരുക്ഷേത്ര വിധവകൾ. നഗ്നബാലന്മാർ ഞങ്ങൾക്കു നേരെ കല്ലെറിയും ശാപവാക്കുകൾ ഉച്ചരിക്കും. ഞങ്ങൾ തലതാഴ്ത്തും. തേരാളി അതു കണ്ട് അമർത്തി മൂളും. തിരിച്ചെത്തിയാൽ, കൊട്ടാരം ഊട്ടുപുരയിൽ അക്ഷയപാത്രം ഇല്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട്, എന്തുകിട്ടും രാത്രി കഴിക്കാൻ എന്നതു പ്രവചിക്കാനാവില്ല. യുധിഷ്ഠിരനെ രാഷ്ട്രതന്ത്രം പഠിപ്പിച്ചു തീരും വരെ മരണം വരരുതെന്ന് ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് ഭീഷ്മർ അതിവൈകാരിക ഭാഷയിൽ പ്രാർത്ഥിക്കും. സ്വച്ഛന്ദ മൃത്യു അല്ല ഞാൻ എന്നു താടി ഉഴിഞ്ഞു ഭീഷ്മർ അവകാശപ്പെടും. ഞങ്ങൾ പ്രതികരിച്ചില്ല. പാഞ്ചാലിയെ എന്തുകൊണ്ടു കൂടെ കൊണ്ടുവന്നില്ല എന്ന് എന്നോടു ധിക്കാരത്തോടെ ചോദിച്ചപ്പോൾ ഒന്നു വിരണ്ടു എങ്കിലും, യാത്രാക്ഷീണമുണ്ട് എന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ അതിൽ ഭീഷ്മർ കയറിപ്പിടിച്ചു. അധ്യാപനം കഴിയും വരെ പാഞ്ചാലി ഇവിടെ താമസിക്കട്ടെ എന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ യുധിഷ്ഠിരൻ ഉപചാരത്തോടെ സമ്മതിച്ചു. അടുത്ത ദിവസം പാഞ്ചാലിയെ പിതാമഹന്റെ കിടക്കസഹായിയാക്കി ആ വിധമൊരു ശ്രമദാനത്തിനു ഞങ്ങൾ തയ്യാറായി. അതിന്റെ പിന്നിലൊരു കുടിലതന്ത്രം ഉണ്ടാവാം എന്ന സാധ്യത വഴിയേ അറിയും വരെ നാം പ്രതീക്ഷ വിടരുത്', നകുലചുണ്ടുകളിൽ ഒരു കറുത്ത വര പടർന്നു.

'അടുത്തു തന്നെ മഹാറാണി പദവി വഹിക്കാൻ ഇടയുള്ള പാഞ്ചാലിയെ നിങ്ങൾ ഭീഷ്മരുടെ കിടക്കസഹായിയാക്കിയെന്നോ? ഉന്മാദം', കൊട്ടാരം ലേഖിക വിസ്മയിച്ചു.

'ഗുരുദക്ഷിണ എന്ന വാക്കാൽ പറഞ്ഞില്ലെങ്കിലും ആ വിധത്തിൽ പിതാമഹൻ ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ പിന്നെ ആവില്ലെന്ന് എങ്ങനെ നിയുക്ത ഭരണാധികാരി തടസ്സം അറിയിക്കും? രണ്ടാൾക്കും രാത്രിയുറങ്ങാൻ വേണ്ട സൗകര്യമില്ലെങ്കിലും ശീതകാലമായിരുന്നതുകൊണ്ടു കൂടാരത്തിലെ അന്തരീക്ഷം സഹനീയമാണ് അഥവാ ശയനീയമാണ്. യുധിഷ്ഠിരനോടൊപ്പമുള്ള എന്റെ പിന്നീടുള്ള സന്ദർശനങ്ങളിൽ, പാഞ്ചാലിയുടെ പരിചരണമികവിൽ ഭീഷ്മർ ഉല്ലാസവാനായി കണ്ടു. രാജാവിന്റെ സിംഹാസനത്തിൽ ഒരിക്കലും ഇരിക്കാത്ത ഭീഷ്മർ, പത്തു കൊല്ലം ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥം ചക്രവർത്തിയായിരുന്ന യുധിഷ്ഠിരനു രാജ്യഭരണത്തിൽ പാഠം ചൊല്ലുന്നതു കണ്ടുനിൽക്കാൻ തക്ക ഹൃദയകാഠിന്യം ഇല്ലാതെ ഞാൻ പാഞ്ചാലിയിലേക്കു അർത്ഥഗർഭമായ നോട്ടം പായിച്ചു. ഭീഷ്മരുമായുള്ള ഒരു പാരസ്പര്യത്താൽ അവൾ ബന്ധിതയായിട്ടുണ്ട് എന്നു തോന്നി. അതെന്നെ ക്രുദ്ധനാക്കി, നേരിയ തോതിൽ പാഞ്ചാലിയോടു കൂടാരത്തിലെ ദിനചര്യയെക്കുറിച്ചു ചോദിച്ചപ്പോൾ, അവളുടെ മുഖഭാവവും പ്രതികരണവും ഔദ്യോഗിക ഭീഷ്മവക്താവിനെപ്പോലെ തോന്നി. മറ്റു നാലു പാണ്ഡവരോടെന്നപോലെ അല്ല എന്നോടവൾ കഴിഞ്ഞ കാൽ നൂറ്റാണ്ട് ഹൃദയം തുറന്നിട്ടത്. ഒരു സ്ത്രീക്കു പുരുഷനോടു പറയാനാവുന്ന രഹസ്യങ്ങൾ അവൾ പങ്കിട്ടിട്ടുണ്ട്.

പഠനം ഒന്നു നിന്നപ്പോൾ, യുധിഷ്ഠിരൻ പാഞ്ചാലിയോടു ഹസ്തിനപുരിയിലേക്കു മടങ്ങുന്ന കാര്യം ഭീഷ്മർ കേൾക്കാതെ സൂചിപ്പിച്ചു. വയോജനമന്ദിരത്തിൽ പുനരധിവാസം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടും കൗരവരാജ വിധവകൾ പഴയ രാജമന്ദിരങ്ങളിലേക്കു കുടിയേറാൻ ചാർവാക പ്രേരണയിൽ നിത്യവും ശ്രമിക്കയാണെന്നു യുധിഷ്ഠിരൻ ആശങ്കയോടെ പറഞ്ഞപ്പോൾ, ആരാണോ അവരെ പുകച്ചു കുടിയൊഴിപ്പിച്ചത് അവർ തന്നെ നേരിടണമെന്നു പറഞ്ഞതു ഞെട്ടലോടെ ഞങ്ങൾ കേട്ടു. രണ്ടു ദിവസം കൊണ്ടു മാറുമോ ഞങ്ങൾക്കു വിധേയപ്പെട്ട പെൺമനം? ഞാൻ ഒരു പാഠം പഠിച്ചു.'

'എങ്ങനെ നേരിട്ടു പിന്നെയീ പാണ്ഡവനിർമ്മിതിയായ പ്രതിസന്ധി?' കൊട്ടാരം ലേഖിക ചോദിച്ചു: 'മരണം കാത്തു മാനം നോക്കി കിടക്കുന്ന മഹാപുരുഷനു കിടക്കസഹായിയായി കുരുക്ഷേത്ര പ്രവിശ്യാ ഭരണാധികാരി വഴി പുരുഷസഹായിയെ നിങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനു പകരം, പാഞ്ചാലിയെ ഏർപ്പെടുത്തിയതിൽനിന്നു വ്യക്തമല്ലേ പതിമൂന്നു കൊല്ലം കഠിനശിക്ഷ അനുഭവിച്ചിട്ടും 'ഉടയോൻ അടിമ' ബന്ധമാണ് പാണ്ഡവർക്ക് പാഞ്ചാലിയോടെന്നു?' കൊട്ടാരം ലേഖിക വിരൽചൂണ്ടി.

'പറ്റിയ അമളി ആദ്യ പ്രതികരണത്തിൽ യുധിഷ്ഠിരമുഖത്തു വ്യക്തമായിരുന്നു, ശബ്ദം പൊങ്ങുന്നില്ലെങ്കിലും അക്ഷമ കാണാം. ആസന്നമരണനായ ഭീഷ്മരെ അന്ത്യനിമിഷത്തിൽ കൂടെ ചേർത്ത് അനുഗ്രഹം തേടാമെന്ന സ്വാർത്ഥതയിൽ എടുത്ത രോഗീപരിചരണ ദൗത്യം യോ? ചാർവാകൻ അറിഞ്ഞാൽ, കതിരപ്പന്തികളിലും വഴിയമ്പലങ്ങളിലും പാട്ടാവും. ഞാനിപ്പോൾ പിതാമഹനെ വിട്ടുപിരിയുന്നതു മര്യാദയാണോ എന്നുച്ചരിച്ചുകൊണ്ട് പാഞ്ചാലി, ഞങ്ങൾ ഒന്നു വേഗം പുറത്തു പോവണമെന്നു തിരക്കു കൂട്ടി. പിതാമഹനു പ്രഭാതകൃത്യങ്ങൾക്കു നേരമായി. അതൊരു നീണ്ട ശ്രമകരമായ ജോലിയാണ്. അതുകഴിഞ്ഞു വസ്ത്രം മാറിയാൽ അർദ്ധദ്രവരൂപത്തിലുള്ള ഭക്ഷണം കൊടുക്കും. യുദ്ധകാലത്തു ഞങ്ങൾ ഇതേ പോരാട്ടഭൂമിയിൽ ശരീരമാകെ ചതവും മുറിവും ആയി വൈകുന്നേരം കൂടാരത്തിലെത്തുമ്പോൾ, പാഞ്ചാലി കാര്യക്ഷമതയോടെ ഈ രീതിയിൽ പരിചരണം അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്. പിറ്റേന്നു രാവിലെ വാളും കുന്തവുമായി ഞങ്ങൾ കുതിച്ചു ചാടി പുറത്തിറങ്ങുമോൾ കൗരവ നരഹത്യയ്ക്കു കൈകൾ തിരക്കു കൂട്ടും. ആ കാലത്തു കണ്ട വൈദഗ്ധ്യത്തോടെ പാഞ്ചാലി പിതാമഹനെ ഇപ്പോൾ കൈകാര്യം ചെയ്തു മിനുക്കിയെടുക്കുന്നു.

'എണ്ണപ്പെട്ട പിതാമഹന്റെ നാളുകൾ എന്ന പെണ്ണിന്റെ കണ്ടെത്തലാണോ പാഞ്ചാലിയുടെ പെരുമാറ്റ വൈചിത്ര്യത്തിനു കാരണം?' കൊട്ടാരം ലേഖിക സംശയിച്ചു.

'ഉത്തരായണമായാൽ മരണത്തിനുത്തമം എന്നും പറഞ്ഞാണ് പിതാമഹൻ പത്താം ദിവസം പോരാട്ടം നിർത്തി, ഉപയോഗരഹിതമായ അമ്പുകൾ കൂട്ടി കട്ടിലാക്കി മലർന്നു കിടന്നത്. യുദ്ധം കഴിഞ്ഞു ഞങ്ങൾ ഹസ്തിനപുരി കോട്ട പിടിക്കാൻ പോവുമ്പോൾ, പിതാമഹനോടു യാത്ര ചോദിച്ചു. ആരാണ് ജയിച്ചത്, ആരൊക്കെ ജീവനോടെ നിങ്ങളിൽ ബാക്കിയുണ്ട് എന്നൊന്നും ഒരക്ഷരം ചോദിക്കാതെ അപാരതയിൽ ലയിച്ച ഈ കൗരവ സൈന്യാധിപൻ ഇപ്പോൾ, ആരാണോ ആ മഹായുദ്ധത്തിനു കാരണക്കാരി അവളെ പരിചാരികയാക്കി കൂടെ വച്ചിരിക്കുന്നു. കുറച്ചു ദിവസങ്ങൾ ഹസ്തിനപുരിയിൽനിന്നു വിട്ടുനിൽക്കുന്ന എന്നൊന്നുമല്ല പാഞ്ചാലിയുടെ പുതുനടിപ്പിനു പിന്നിലെന്നെനിക്കു വ്യക്തമായി. എന്നെക്കാൾ പ്രായക്കൂടുതലുള്ള പാഞ്ചാലി, വാത്സല്യത്തോടെ പരിലാളിച്ച നീണ്ട ദശാബ്ദങ്ങൾ എന്റെ ദാമ്പത്യത്തിൽ ഉണ്ട്. അപ്പോളൊക്കെ മാനസികസംഘർഷങ്ങളും പ്രലോഭനങ്ങളും കീഴ്പ്പെടുത്തലും മറ്റു പാണ്ഡവരെ പ്രതിയോഗികളാക്കലും പതിവാണ്. അപ്പോഴൊന്നും വ്യക്തമാവാത്ത വിധം പാഞ്ചാലിയിപ്പോൾ ഞങ്ങളിൽനിന്നു കെട്ടു പൊട്ടിച്ചപോലെ തോന്നി. ഔചിത്യബോധവും പെരുമാറ്റമിതത്വവും ആയിരുന്നില്ല പാഞ്ചാലിയുടെ മുഖത്ത്. ഞങ്ങളോടുള്ള അവഗണനയും ഭീഷ്മരോടുള്ള പരിഗണനയും ആയിരുന്നു.'

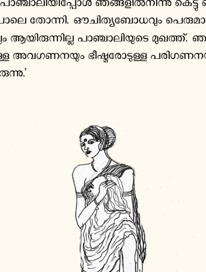

'ശരശയ്യയിലാണെങ്കിലും മേൽത്തരം കണ്ണുകൾ ഭീഷ്മർക്കുണ്ടല്ലോ. അയാളുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ സംഭവിച്ച പാണ്ഡവദാമ്പത്യ അത്യാഹിതത്തിൽ എങ്ങനെ ഇടപെട്ടു അഭിവന്ദ്യ കാരണവർ?' കൊട്ടാരം ലേഖിക ചോദിച്ചു.

'രാജ്യതന്ത്രപാഠങ്ങൾ ഗുണം ചെയ്യുന്നുണ്ടോ എന്നു ഞാൻ യുധിഷ്ഠിരനോടു രഹസ്യമായി ചോദിച്ചപ്പോൾ, നിയുക്ത മഹാരാജാവ് മറുപടി തരാതെ ഒഴിഞ്ഞുമാറി.

അതോടെ എനിക്കു ബോധ്യമായി, നിരുപദ്രവമെന്നു കരുതിയ ഭീഷ്മപാഠ്യക്രമം അതിന്റെ ഉന്നതമായ ലക്ഷ്യം കണ്ടു. വെട്ടിയൊതുക്കിയ വെളുത്ത താടിയും മുടിയും ചുവന്ന ശരീരത്തിനുമേൽ തൂവെള്ള വസ്ത്രവുമായി ഭീഷ്മർ ഒരു തിമാനുഷനെപ്പോലെ തോന്നിയതാണെന്നെ കുഴക്കിയത്. ആസന്നമരണനെപ്പോലെയല്ല ആസക്തിയുള്ളവനെപ്പോലെയാണിപ്പോൾ പാഞ്ചാലിയുടെ സംരക്ഷണത്തിൽ ഭീഷ്മർ. പാഞ്ചാലിയുടെ സാന്ത്വന പരിചരണം മരണദേവതയെ അകറ്റിനിർത്തിയോ എന്നു ഞാൻ സംശയിച്ചു. ഹസ്തിനപുരം കൊട്ടാരത്തിലെ രാജസഭയിൽ, ധൃതരാഷ്ട്രരുടെ സിംഹാസനത്തിൽ നിന്നകന്നു, കാറ്റും വെളിച്ചവും കുറഞ്ഞ മൂലയിൽ സൈനിക വേഷധാരിയായ ഒരു ഭീഷ്മരെ കണ്ടിരുന്ന ഞങ്ങളുടെ ആ ചെറുപ്പകാല ഓർമ്മയിൽനിന്ന് ആളെത്ര മാറി. ഒരിക്കൽ ഞാൻ കുന്തിയോടു ചോദിച്ചു. അയാളുമായി നമ്മുടെ ബന്ധം എന്തെന്ന്. ജൈവികപിതൃത്വം ആരുടേതെന്നറിയാത്ത നിങ്ങൾ അഞ്ചുപേർക്കു അഭിജാത പാണ്ഡവ കുടുംബനാമം തന്ന പാണ്ഡുവിന്റെ അച്ഛൻ വേദവ്യാസന്റെ അമ്മ സത്യവതിയുടെ ഔദ്യോഗിക ഭർത്താവ് ശാന്തനുവിന് ആദ്യഭാര്യമാരിൽ ഒരാളായിരുന്ന ഗംഗയിൽ ജനിച്ച മകൻ എന്നു കുന്തി ഒറ്റശ്വാസത്തിൽ പറഞ്ഞത്, ഈ അസംബന്ധ ചോദ്യം ഇനിയാരും ചോദിക്കരുത് എന്ന കണ്ണുരുട്ടിയായിരുന്നു. ഞങ്ങളെ കണ്ടാൽ പിതാമഹൻ അക്കാലത്തു, നിങ്ങളുടെയൊക്കെ വിധി എന്ന മട്ടിൽ തുറിച്ചുനോക്കും, മുഖം തിരിക്കും, കുന്തിയോടു ശബ്ദം താഴ്ത്തി എന്തെങ്കിലും സംസാരിക്കും. കുന്തിയുടെ മകനല്ല നീ അല്ലേ? എന്നൊരിക്കൽ നിന്ദയോടെ ചോദിച്ച ആ നോട്ടം ഞാൻ മറക്കുകയില്ല. ഇപ്പോൾ ഞാൻ കാരണവരെ കാണുന്നത് പാഞ്ചാലിയുടെ സമീപത്തിൽ വൃത്തിയുള്ള കൂടാരത്തിൽ, സൂക്ഷ്മഭാവങ്ങളോടെ, അവളുടെ രക്ഷാധികാരിയെന്നപോലെ, ഞങ്ങളെ സംശയത്തിൽ കാണുന്ന ആരോഗ്യവാനായ ഒരാണിനെയാണ്. പാഞ്ചാലി അയാളുടെ പിന്നിൽ ഇരുന്നു നെറ്റിയിലും കഴുത്തിലും വിരലോടിച്ചു മൃദുസംഭാഷണത്തിലൂടെ അയാളുടെ സുഖവിവരം തേടുന്നു. എന്തിനു നിങ്ങളൊക്കെക്കൂടി ചേർന്ന് ഇങ്ങനെ പിതാമഹനു അശാന്തി കൊടുക്കുന്നു എന്ന സൂചന നോട്ടത്തിലൂടെ തരുന്നു. അയാളുടെ കൈ എടുത്തു സ്വന്തം കൈപ്പത്തി ചേർത്ത് പാഞ്ചാലി ഭീഷ്മർക്കു ഞങ്ങളുടെ കൺമുൻപിൽ സുഖചികിത്സ നൽകുന്നു. ഇടക്കൊന്നു നീങ്ങി പിതാമഹന്റെ കിടപ്പിടത്തിൽനിന്ന് ഇല്ലാത്ത പൊടി തട്ടിനീക്കുന്നു. നനഞ്ഞ തുണികൊണ്ടു പിതാമഹന്റെ കാലടി തുടച്ചു പൊടി നീക്കുന്നു. ഇതൊക്കെ അവൾ ചെയ്തത് എന്റെ സാന്നിധ്യത്തിൽ ആയിരുന്നു എന്നു മാത്രമായിരുന്നില്ല വേദനാജനകം, ഇതിനൊക്കെ പ്രോത്സാഹനം നൽകുന്നപോലെ ഭീഷ്മർ അവളുടെ സംരക്ഷണത്തിൽ സന്തുഷ്ടനായി ഇരിക്കുന്നു.'

'കുരുവംശത്തിനു സാഹസികതയുടേയും ആഭിജാത്യത്തിന്റേയും പ്രതിച്ഛായ നൽകിയ ഭീഷ്മർ, കൗരവ സർവ്വസൈന്യാധിപൻ എന്ന നിലയിൽ നിങ്ങളഞ്ചു പേരെ കൊല്ലാതെ വിട്ട പാണ്ഡവ രക്ഷകനല്ലേ? ഗുരുതരമായി പരിക്കേറ്റു അടിയന്തര ശുശ്രൂഷ അർഹിക്കുമ്പോഴും ഒരു മൂലയിൽ മരണം കാത്തുകിടന്ന ഈ മഹായോദ്ധാവിന്റെ അന്ത്യനിമിഷങ്ങളിൽ ആനന്ദം പകരാൻ പാഞ്ചാലി ആർദ്രയായി ഉത്സാഹിക്കുമ്പോൾ, അതു കണ്ട് എന്തിനു കലങ്ങണം പാണ്ഡവ കരൾ?' കൊട്ടാരം ലേഖികയുടെ സ്വരത്തിൽ ഈർഷ്യ കലർന്നു.

'പാഞ്ചാലി ഞങ്ങൾക്കു വെറുമൊരു ഭാര്യയായിരുന്നില്ലെന്ന പരമാർത്ഥം നിങ്ങൾക്കു ബോധ്യപ്പെടണം.'

'അതിനു ഈ അഭിമുഖത്തിൽ സാഹചര്യമുണ്ടാവുമോ എന്ന് 'ഹസ്തിനപുരി പത്രിക' നോക്കാം. അതിനു മുൻപൊരു കാര്യം അറിയണം. കൗരവരാജവിധവകൾ രാജമന്ദിരങ്ങൾ പിടിച്ചെടുക്കാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ, അതു തടയാൻ ബാധ്യതയുള്ള പാണ്ഡവർക്കവിടെ വേണ്ടത്ര ആൾബലമൊന്നുമില്ലേ? ക്രമാസമാധാനപ്രശ്നത്തിൽ പരിഹാരം കാണുന്നതിൽ പാഞ്ചാലിയുടെ പ്രസക്തിയെന്താണ്?' കൊട്ടാരം ലേഖിക എഴുത്താണി നകുലനു നേരെ ചൂണ്ടി

'കുടിയൊഴിപ്പിച്ചതു ഞങ്ങൾക്ക് അന്തിയുറങ്ങാൻ ഇടമില്ലാഞ്ഞതു കൊണ്ടായിരുന്നു എന്ന വസ്തുതയിൽ വേണം അടുത്ത വിവരത്തിലേക്കു പിടിച്ചുകയറാൻ. കാഴ്ചപരിമിതർ എന്ന മാനുഷിക പരിഗണനയിൽ ധൃതരാഷ്ട്രരെയും ഭാര്യയേയും ഞങ്ങൾ കുടിയൊഴിപ്പിച്ചില്ല, കുന്തിയിപ്പോഴും ഗാന്ധാരിയുടെ വ്യക്തിഗത സേവന സഹായിയാണ്. പട്ടാഭിഷേകം കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും ഭരണചക്രം തിരിക്കുന്ന ചുമതല കിട്ടിയ പാണ്ഡവർക്കിന്നു കൗരവരാജവിധവകൾ വീരമൃത്യു വരിച്ച അർദ്ധസഹോദരരുടെ അനാഥ ഭാര്യമാരല്ല, നൂറോളം രമ്യഹർമ്യങ്ങൾ ദശാബ്ദങ്ങളായി കൈവശപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ശത്രുപക്ഷത്തിന്റെ തിരുശേഷിപ്പുകൾ ആണ്. പക്ഷേ, അവരുടെ കുടിയൊഴിപ്പിക്കലും മോശം പുനരധിവാസവും മനുഷ്യത്വരഹിതമായി ചെയ്തുകൊടുത്തത് പാഞ്ചാലിയായിരുന്നു എന്ന പൊതുധാരണയിൽ, അവളെ വ്യക്തിപരമായി ഉന്നം വച്ചാണ് വിധവസംഘം കൊട്ടാരഗോപുരത്തിനു മുൻപിൽ നിത്യവും അതിഭാവുകത്വം നിറഞ്ഞ വിലാപനാടകം അരങ്ങേറുന്നത്. ഒരിക്കൽ പാഞ്ചാലിയുടെ അഴകളവുകളുടെ ആരാധകർ ആയിരുന്ന ഈ രാജസ്ത്രീകളിന്നു ശത്രുക്കളായി. യുദ്ധാനന്തര ഭക്ഷണക്ഷാമം രൂക്ഷമായ ഹസ്തിനപുരിയിൽ ഇന്നു തെരുവോരം നിറയെ ഒഴിഞ്ഞ വയറും തിളയ്ക്കുന്ന ഹൃദയവുമായി ബാലജനമുണ്ടു കയ്യടിച്ചു പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാൻ. എക്കാലവും വിമതവേഷധാരിയായ ചാർവാകൻ അണിയറയിലിരുന്നു ആജ്ഞാനുവർത്തികൾക്കു വേണ്ടി അടുത്ത നടപടി ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നു. ആഭ്യന്തര സുരക്ഷയുടെ ചുമതലയുള്ള അർജ്ജുനൻ, ഒരിക്കൽ മാരകായുധമായിരുന്ന, ഗാന്ധീവം ഉയർത്താൻപോലുമാവാതെ തളർന്നുവീഴുന്നു. മഹാവൃക്ഷം വേരോടെ പിഴുതു ബകനെ അടിച്ചുകൊന്ന ഭീമൻ പ്രതിരോധ മേധാവി എന്ന നിലയിൽ പ്രശ്നപരിഹാരത്തിനു നിരത്തിലിറങ്ങുമ്പോൾ, തിരക്കിൽ നിന്നൊരു കുട്ടിയുടെ ചവണയേറിൽ നെറ്റിമുറിഞ്ഞു വേദന സഹിക്കവയ്യാതെ കുന്തിച്ചിരുന്നു കരയുന്നു. എല്ലാം ഞാൻ പ്രവചിച്ചപോലെ എന്ന് സഹദേവൻ, ഭാവി നേരിൽ കാണുന്ന എന്റെ സഹോദരൻ, ആഹ്ളാദിക്കുന്നു. ഈ പ്രതിസന്ധിയിൽ പാഞ്ചാലിയുടെ സാന്നിധ്യം ഹസ്തിനപുരിയിൽ അനിവാര്യമെന്ന് കൃപാചാര്യർ വിദഗ്ദ്ധ ഉപദേശം തരുന്നു. അതെ അതെ എന്ന വിവേകവചനത്തിന്റെ ആൾരൂപമായ വിദുരർ ഉപദേശിക്കുന്നു. പിതാമഹനെ ഒന്നു മുഖം കാണിച്ചു അനുഗ്രഹം വാങ്ങി ഉടനടി തിരിച്ചുകൊണ്ടു പോവാമെന്നു കരുതിയ പാഞ്ചാലിയിപ്പോൾ കാരണവരുടെ കിടക്കസഹായിയായി പാണ്ഡവരോട് അവഗണനാപരമായി പ്രതികരിക്കുന്നു.'

'കുടിയൊഴിക്കപ്പെട്ട കൗരവരാജവിധവകൾ ഏറെ കാലം ഭീഷ്മരുടെ മുൻപിൽ മുട്ടുകുത്തി കൈ മുത്തിയതല്ലേ? ഇന്നവർ അന്നം കിട്ടാതെ അതേ കൊട്ടാരം ഊട്ടുപുരയിൽ തെണ്ടുന്നു എന്ന വാർത്ത ശരശയ്യയിൽ കിടക്കുന്ന ഈ കാരുണ്യമൂർത്തിക്കു പ്രശ്നമല്ലേ?' കൊട്ടാരം ലേഖിക ചോദിച്ചു.

'അങ്ങനെ പെണ്ണിന്റെ മാനം കാക്കാൻ ഒച്ച പൊങ്ങിയ അനുഭവമുണ്ടോ പിതാമഹനു? ഉടുതുണിയൂരി കൗരവർ പാഞ്ചാലിയെ രാജസഭയിൽ പ്രദർശനവസ്തുവാക്കിയപ്പോൾ ബ്രഹ്മചാരി ഭീഷ്മർ ഗാന്ധാരിയെപ്പോലെ മേൽവസ്ത്രം കൊണ്ടു കണ്ണുകെട്ടി നാവടച്ചു എന്നല്ലേ 'ഹസ്തിനപുരി പത്രിക'യുടെ അന്നത്തെ കൊട്ടാരം ലേഖിക എഴുതിയത്? ഞാൻ വേറൊരാളെ പ്രണയിക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞ കാശിരാജകുമാരി ഉൾപ്പെടെ മൂന്നുപേരെ ബന്ധിയാക്കി ഹസ്തിനപുരിയിൽ, ക്ഷയരോഗി വിചിത്രവീര്യന്റെ കിടപ്പറയിലേക്ക് അവരുടെ നിലവിളി കേൾക്കാൻ നിക്കാതെ ഊക്കോടെ തള്ളിയിട്ട പീഡക ഭീഷ്മരാണോ അവഹേളിക്കപ്പെടുന്ന സ്ത്രീത്വത്തിന്റെ സംരക്ഷകൻ?'

'അനീതിക്കെതിരെ ഒച്ചവെക്കാതെ പ്രതിരോധമുയർത്താൻ വേണ്ട വ്യക്തിഗത നൈപുണ്യ വികസനം പാഞ്ചാലിക്കുണ്ടെന്ന ഉത്തമബോധ്യത്തിലല്ലേ ഹസ്തിനപുരി കൊട്ടാരത്തിൽ അവളുടെ സാന്നിധ്യം കൗരവവിധവകൾക്കു വിശ്വാസ്യത നൽകുമെന്ന് യുധിഷ്ഠിരൻ കണ്ടത്? എന്തുകൊണ്ടു പിന്നെ പാഞ്ചാലി രാജ്യതാൽപ്പര്യത്തിൽ സഹകരിച്ചുകൂടാ?' കൊട്ടാരം ലേഖികയുടെ ശബ്ദം കനത്തു.

'യുധിഷ്ഠിരന്റെ നിലപാടാണ് പാഞ്ചാലിയെ ചൊടിപ്പിക്കുന്നത്, കൗരവ വിധവകളുടെ ആവശ്യമല്ല. സിംഹാസനത്തിൽ ഇരുന്നുകഴിഞ്ഞാൽ യുധിഷ്ഠിരൻ ആളാകെ മാറുമെന്നറിഞ്ഞത് പാഞ്ചാലിയായിരുന്നു. ഖാണ്ഡവ വനത്തിലേക്കു ആശയറ്റ കുടിയേറ്റക്കാരനായി വന്ന യുധിഷ്ഠിരൻ എത്ര വേഗം പൊങ്ങച്ചത്തിന്റെ തക്ഷകനായി ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥം ചക്രവർത്തിയുടെ ചെങ്കോൽ പിടിച്ചു. പാഞ്ചാലിയുടെ അന്തഃപുരത്തിൽ ഊഴം തെറ്റിച്ചും ഇടിച്ചുകയറാൻ അയാൾക്കു സാധിച്ചു. ഒന്നും അവൾ മറന്നിട്ടില്ല, ചിലതൊക്കെ കണ്ടില്ലെന്നും കേട്ടില്ലെന്നും സാഹചര്യമനുസരിച്ചു നടിക്കുമെങ്കിലും. ദശാബ്ദങ്ങൾ സുഖജീവിതം നയിച്ച രാജമന്ദിരങ്ങളിൽനിന്ന്, വിധവകളായ പുത്രവധുക്കളെയും കൂട്ടി കൗരവരാജസ്ത്രീകൾ ചെന്നുകയറിയ വയോജനനിവാസ് നിങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ? നീണ്ടകാല രഹസ്യതടവറ, കൗരവർക്കെതിരെയുള്ള വിമതശബ്ദങ്ങൾ അടിച്ചമർത്താൻ ഉപയോഗിച്ച ഭീതിദ മന്ദിരം വേണം കൗരവ വിധവകളെ പുനരധിവസിപ്പിക്കാൻ എന്ന പ്രതികാര തീരുമാനം ഭീമന്റെയായിരുന്നു. അത്രമാത്രം അപമാനം അയാൾക്കു പറയാനുണ്ട്. നൂറോളം കൗരവ മന്ദിരങ്ങളിൽ ഒന്നുപോലും വിട്ടുകൊടുക്കില്ലെന്ന് ഭീമൻ ഗദ വീശി വാശി പിടിക്കുമ്പോൾ, നൂറും വിട്ടുകൊടുക്കൂ എന്ന് പാഞ്ചാലി പറഞ്ഞാൽ പാണ്ഡവൻ സമ്മതിക്കുമോ?'

'പാഞ്ചാലിയുടെ രാജ്യദ്രോഹ നിലപാടിനെ നിങ്ങൾ അനുകൂലിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു' കൊട്ടാരം ലേഖിക കുറ്റപ്പെടുത്തുന്ന രീതിയിൽ മുഖം കോട്ടി.

'കാൽനൂറ്റാണ്ടുകാലത്തെ ബഹുഭർത്തൃത്വം പാടെ മറന്നപോലെ പിതാമഹന്റെ കൂട്ടുകാരിയായി ശരശയ്യ കൂടാരത്തിൽ കഴിയാനൊരുക്കമ്പോൾ ഞാനെന്തു നിലപാടെടുക്കണം? ഭീഷ്മരെ സ്വച്ഛന്ദമൃത്യുവിനു വിട്ട് ഹസ്തിനപുരിയിൽ തിരിച്ചെത്തി, രാജ്യം നേരിടുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പാഞ്ചാലി പരിഹാരം കാണണം എന്നു പറയുമ്പോഴും യുധിഷ്ഠിരനെപ്പോലെ ചുണ്ടിൽ കാപട്യവുമായി പത്രപ്രവർത്തകരുടെ ചോദ്യങ്ങളെ ഞാൻ നേരിടുകയില്ല.'

'ഇത്ര പരിപാവനമാണോ നകുലമനോഭാവങ്ങൾ? ഒരു പാർശ്വവൽകൃത പാണ്ഡവൻ എന്ന നിലയിൽ അത്ര ആവണോ? അഭിമുഖത്തിൽ കാപട്യം അസഹനീയമൊന്നുമല്ല. നിങ്ങൾ പാണ്ഡവർ തന്നെയല്ലേ പിതാമഹനെ പത്താംദിവസ യുദ്ധത്തിൽ മൂന്നാം ലിംഗക്കാരനെ മുന്നിൽ നിർത്തി കിടപ്പുരോഗിയാക്കി പോർമുഖത്തുനിന്നു നീക്കിയത്' കൊട്ടാരം ലേഖിക തടസ്സപ്പെടുത്തി

'തക്ഷശിലയിലെ ചരിത്രപണ്ഡിതർ വിശകലനം ചെയ്യാൻ മാത്രം പാണ്ഡവ പിന്തുടർച്ചാവകാശ പോരാട്ടം ഭൂതകാലത്തിലേക്കു വഴിമാറിയിട്ടില്ല. അതു വരുംയുഗത്തിലേക്കു വിടുക. ജേതാക്കളായ പാണ്ഡവർക്കു കിട്ടിയത് ഐശ്വര്യം നിറഞ്ഞ ഹസ്തിനപുരിയല്ല, വറുതിയാണ്. പണ്ടൊക്കെ കൊട്ടാരം ഊട്ടുപുരയിൽ എപ്പോൾ ചെന്നാലും കടിച്ചു കുഴത്തു പൊട്ടിക്കാൻ വെള്ളമുയലുകളും ജീവനോടെ തൊലിയുരിഞ്ഞു ചുട്ടു തിന്നാൻ മാൻപേടകളും ഉണ്ടാവും. യുദ്ധജേതാക്കളായി ഞങ്ങൾ ഓടിച്ചെന്നപ്പോൾ പലപ്പോഴും കണ്ടത്, ഒഴിഞ്ഞ പാത്രങ്ങളും ധാന്യപ്പെട്ടികളും. വയർ നിറയെ ആഹാരം എന്നതു ഞങ്ങൾക്കു ഒരു സ്വപ്നമായി.'

‘ഒരു നേരം വയർ നിറയെ ഭക്ഷണം എന്ന നിലയിലേക്കു ലക്ഷ്യം താണുവോ യുദ്ധം ജയിച്ച ഭരണം ഏറ്റെടുത്ത പാണ്ഡവരുടെ ലക്ഷ്യം? അതോ, പാഞ്ചാലിയെ പിതാമഹനിൽനിന്നു തിരിച്ചുപിടിക്കുക എന്നതായിരിക്കുമോ നിങ്ങളുടെ ജീവന്മരണ പ്രശ്നം?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക പാദരക്ഷയിൽനിന്നു കാലെടുത്തു തള്ളവിരൽകൊണ്ടു വധം വരച്ചു.

‘ഇന്നും ഞാൻ അൽപ്പം മാറിനിന്ന്, ഒരു വയർ ഭക്ഷണത്തിനപ്പുറം പാഞ്ചാലിയേയും പിതാമഹനേയും ഒളിഞ്ഞു ശ്രദ്ധിച്ചു. കണ്ട കാഴ്ച അശാന്തിയുടേതായിരുന്നു. കാണേണ്ടിയിരുന്നില്ല എന്നുപോലും തോന്നി’ നകുലൻ ഏറ്റുപറഞ്ഞു, നോട്ടം വിദൂരതയിലേക്കു പാഞ്ഞു, സ്വരം ഇടറി.

‘എന്ത് അസാധാരണ കാഴ്ചയാണ് ഈ രണ്ടു ഇതിഹാസ കഥാപാത്രങ്ങൾക്കു പൊതുമണ്ഡലത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കാനാവുക? പ്രത്യേകിച്ച് അവളുടെ ഭർത്താക്കന്മാരിൽ ഒരാൾ രോഗാതുര ഭീതിയോടെ അവളെ നിർമര്യാദകരമായി നിരീക്ഷിക്കുമ്പോൾ?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക കൃത്യം വിവരം ആവശ്യപ്പെടുന്ന രീതിയിൽ ചോദ്യം ക്രമീകരിച്ചു.

‘വസ്തുതാപരമായി പറഞ്ഞുനോക്കാം. അവർ അടുത്തടുത്തിരിക്കുന്നു. സംസാരിക്കാതിരിക്കുമ്പോഴും അവർക്കിടയിലൊരു ആർദ്രമായ വിനിമയമുണ്ട്. എന്നാൽ, ഞങ്ങൾ പാണ്ഡവരോടു സംസാരിക്കുമ്പോൾ പാഞ്ചാലി ഞങ്ങളിൽനിന്ന് അകന്നകന്നു പോവുന്നതാണ് അനുഭവം. ഇടയ്ക്കു കാണാം, പാഞ്ചാലിയുടെ വിരലുകൾ പിതാമഹന്റെ മുടിയിലും താടിയിലും ചലിക്കുന്നു. വെള്ളത്തുണികൊണ്ട് പാഞ്ചാലി പിതാമഹന്റെ കഴുത്തും നെറ്റിയും ഒപ്പുന്നു, മൺപാത്രത്തിൽനിന്നു വെള്ളമെടുത്തവൾ അതാ പിതാമഹന്റെ കൈകളിൽ ഓമനത്തത്തോടെ തുള്ളിതുള്ളിയായി തളിച്ച്, തുണികൊണ്ടു പതുക്കെ തുടച്ചു വൃത്തിയാക്കുന്നു. ആ കൈകൾ പിന്നീട് ഭീഷ്മർ, പാഞ്ചാലിയുടെ തോളിലൂടെ ചേർക്കുന്നു. മുഖങ്ങൾ അടുക്കുന്നു. മേൽവസ്ത്രം നീക്കി അവൾ ഭീഷ്മചുണ്ടുകൾ നനക്കും വിധം മുലക്കണ്ണു ചേർത്തുവയ്ക്കുന്നു. കുടിലിലെ പാതി തുറന്ന കൊച്ചുജാലകത്തിലൂടെ നോക്കുന്ന എന്റെ കാഴ്ച മറച്ചുകൊണ്ട് പാഞ്ചാലിയുടെ പിൻഭാഗം മാത്രം ഇപ്പോൾ കാണുന്നു’ ഓരോ അശാന്ത കാഴ്ചയിലും നകുല ശരീരം ചുളുങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

‘സ്ത്രീ-പുരുഷ ശാരീരികതയിൽ ഇടപെട്ടു മൂന്നാമതൊരാൾ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന ഈ അതിവൈകാരികത അനാവശ്യമായി’ കൊട്ടാരം ലേഖിക അതൃപ്തി അറിയിച്ചു, ‘പല പുരുഷന്മാരുമായും ബന്ധപ്പെട്ട ഒരു പരിഷ്കൃത രാജസ്ത്രീ, കുരുവംശകുലപതിക്കു കൊടുക്കുന്ന വ്യക്തിഗത പരിചരണമെന്ന നിലയിൽ ഇതൊക്കെ കാണാൻ എന്തുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ ശ്രമിക്കുന്നില്ല?’

‘ദേഹശുദ്ധി, ശുചിമുറിമാലിന്യനീക്കം, വസ്ത്രധാരണം, ആഹാരം, ഉറക്കം എന്നിങ്ങനെ പിതാമഹന്റെ സമസ്ത ആരോഗ്യമേഖലകളിലും സർവ്വാധിപത്യം പുലർത്തുന്ന പാഞ്ചാലി നിങ്ങളെ അവഹേളിക്കുന്ന വിധം ഊർജത്തോടെ അവഗണിക്കുമ്പോഴും നിങ്ങൾ ആശ്വസിക്കുകയാണ്, അവൾ നിങ്ങൾക്കൊപ്പം ഹസ്തിനപുരിയിലേക്കു തിരിച്ചുവരും, വരാതിരിക്കില്ല?’ കുറച്ചു കൂടി അതീവ രഹസ്യ അകത്തളവാർത്തകൾ നകുലനിൽനിന്നു കേട്ട കൊട്ടാരം ലേഖിക മൂക്കു തുടച്ചു വിസ്മയിച്ചു.

‘നിങ്ങളുടെ സംശയത്തിൽ കാര്യമുണ്ട്. അതിനു കാരണവുമുണ്ട്. സ്വച്ഛന്ദമൃത്യുവെന്നു നാം സൗമനസ്യത്തോടെ മഹത്വപ്പെടുത്തിയ ഭീഷ്മാന്ത്യം എന്തുകൊണ്ട് ഇനിയും വൈകുന്നു എന്ന നിലയിലെത്തിയിരിക്കയാണ് പാണ്ഡവമനോഭാവം. രാജവൈദ്യന്മാരായ അശ്വിനിദേവതകളിൽ ഒരാളാണ് എന്റെ ജൈവിക പിതാവെങ്കിലും, ഭീഷ്മരെ തുണിയൂരി പരിശോധിക്കാൻ പാഞ്ചാലി എന്നെ ക്ഷണിച്ചില്ല എന്നത് അവളുടെ വെറുമൊരു തെറ്റല്ല. തീരുമാനമാണ്. അഞ്ചു പ്രസവിക്കുകയും അഞ്ചുപേരൊത്തു കാൽനൂറ്റാണ്ടു കാലം സംഘരതിയിൽ കൂട്ടാളിയാവുകയും ചെയ്ത മധ്യവയസ്കയാണവൾ. വസ്തുതാപരമായെങ്കിലും അവളുടെ ബാഹ്യവും ആന്തരികവുമായ നിരവധി ശരീരഭാഗങ്ങൾക്കു പുത്തൻ കന്യകാത്വം എങ്ങനെ കൈവന്നു എന്നു നിങ്ങൾ ചോദ്യം ഉയർത്തുമ്പോൾ ഉത്തരം കിട്ടും, പാഞ്ചാലിയുടെ സൗന്ദര്യരഹസ്യത്തിൽ അശ്വിനിദേവതകളുടെ സംഭാവന. ഭീഷ്മമരണം കൊതിക്കുന്ന ഞാനിന്നു കാണുന്നത് അനുനിമിഷം മെച്ചപ്പെടുന്ന ഭീഷ്മാരോഗ്യമാണ്. താടിയും മുടിയും നരച്ചിട്ടില്ലാത്ത എന്നെക്കാൾ യുവത്വം തോന്നും താടിയും തലയും നരച്ച പിതാമഹന്. ശരശയ്യ കൂടാരത്തിൽ കാണുന്ന ഓരോ കാഴ്ചയും എന്നെ കുഴക്കുന്നു. ഇതിപ്പോൾ യുദ്ധാനന്തര നകുലവിഷാദയോഗം’ ക്ഷീണിച്ച സ്വരത്തിൽ നകുലൻ സമ്മതിച്ചു.

‘കൂടുതൽ വ്യക്തത വേണം, യുദ്ധം കഴിഞ്ഞ സ്ഥിതിക്കു തൊഴിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടേക്കാം എന്ന ഭീതിയിൽ യുദ്ധകാര്യ ലേഖകൻ എന്റെ ഓരോ വാക്കും പത്രകാര്യാലയത്തിൽ വസ്തുതാപരിശോധന ചെയ്യുന്ന കാലമാണിത്. പാണ്ഡവദാമ്പത്യത്തിന്റെ കഴിഞ്ഞ കാൽനൂറ്റാണ്ടിൽ, രോഗീപരിചരണത്തിൽ പാഞ്ചാലി അർപ്പണമനോഭാവം നിങ്ങളോടു പ്രദർശിപ്പിച്ച നേരനുഭവം ഉണ്ടോ?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക ചോദിച്ചു. ‘ഭീഷ്മർക്ക് അവളിപ്പോൾ നൽകുന്ന ഈ കുഴപ്പം പിടിച്ച വ്യക്തിഗത സാന്ത്വനസ്പർശം ഉണ്ടല്ലോ, അതുപോലൊന്നു നിങ്ങൾക്കും കിട്ടിയിരുന്നു എന്ന ഓർമ്മ വല്ലതും പൊടിതട്ടിയെടുക്കാമോ?’

‘രോഗബാധിതമല്ലാത്ത ശരീരങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്കു തന്ന പ്രകൃതിക്കു പ്രണാമം. എന്നാൽ, ഹൃദയവേദന? അതിന്റെ ആഘാതങ്ങൾ എത്ര ആഴത്തിലോടി എന്നു നിങ്ങൾക്കു ഞാൻ പറഞ്ഞുതരേണ്ട കാര്യമില്ലല്ലോ. ഇതിഹാസ കഥാപാത്രങ്ങളായ ഞങ്ങളുടെ സ്വകാര്യ ജീവിതം തെരുവോരങ്ങളിൽ പാട്ടായും പനയോലകളിൽ ശ്ലോകങ്ങളായും നിങ്ങൾ നാട്ടുനീളെ അറിയുന്നതല്ലേ. മനസ്സ് തപിച്ച വനവാസക്കാല അടിമജീവിതത്തിൽ പക്ഷേ, ഒരിക്കലെങ്കിലും പാഞ്ചാലി കൈവിരലുകൾ കൊണ്ടെന്റെ കവിളിൽ തലോടി, നമുക്കു പ്രതീക്ഷ വേണം എന്ന് ആശ്വസിപ്പിച്ച ഓർമ്മയില്ല. അതിലധികം സാന്ത്വന ദാരിദ്ര്യമാണ് മറ്റു നാല് പാണ്ഡവർക്കു പാഞ്ചാലി സമ്മാനിച്ചത്. ഒന്നിങ്ങോട്ടു ചേർന്നുനിന്ന് ഈ കിളിജാലകത്തിലൂടെ കണ്ണെറിഞ്ഞു, ശരശയ്യ കൂടാരത്തിനകത്തേക്കു ഒളിനോക്കാമോ ശ്വാസം പിടിച്ച്? നകുലൻ ശബ്ദം താഴ്ത്തി കൊട്ടാരം ലേഖികയുടെ മുഖം പിടിച്ചു അകത്തേക്കു നോട്ടമെറിയാൻ സഹായിച്ചു.

‘എന്റെ കണ്ണുകളെ ഞാൻ അവിശ്വസിക്കുന്ന ഈ ദുർദിനങ്ങളിൽ ഏക ആശ്വാസം പത്രപ്രവർത്തകരുടെ കണ്ണുകളിൽ ആർക്കും പൊടിയിടാനാവില്ല എന്നതാണ്. വേണമെങ്കിൽ കൈകൊണ്ടുയർത്താം എന്ന മട്ടിൽ കൊട്ടാരം ലേഖികയുടെ അരക്കെട്ടിൽ നകുലൻ കൈകൾ ചുറ്റി.

‘മാറിനിൽക്കു അസന്തുഷ്ടനായ രാജകുമാരാ, നിങ്ങളുടെ ശാരീരിക ഇടപെടലും വൈകാരിക ഇടങ്കൺനോട്ടവും ഇല്ലാതെ ഈ അരുതാത്ത കാഴ്ചയൊന്നു ഞാൻ സ്വതന്ത്രമായി നോക്കട്ടെ’ കൊട്ടാരം ലേഖിക നകുലനെ സ്പർശസാന്ത്വനത്തോടെ പിടിച്ചുമാറ്റി, ചലനസൂക്ഷ്മതയോടെ ആ കിളിജാലകത്തിലൂടെ ഒളികണ്ണെറിഞ്ഞു.

‘കാഴ്ച കമനീയം’ കൊട്ടാരം ലേഖിക പരിഷ്കൃത രീതിയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന പത്രപ്രവർത്തകയെപ്പോലെ, നകുലനു മാത്രം കേൾക്കാൻ മന്ത്രിച്ചു. ചുവന്നു നീണ്ട ശരീരം, വെളുത്തു നീണ്ട മുടിയും താടിയും, തൂവെള്ള മേൽവസ്ത്രങ്ങൾ. ഇതു പോരാളിയുടെ രൂപമല്ല, സന്യസ്ഥന്റേതാണ്, പരിത്യാഗിയായ സന്യസ്ഥന്റെ നിർജീവ നേത്രങ്ങളല്ല, ആസക്തിയുള്ള വൃദ്ധന്റെ ആർത്തിയുള്ള നോട്ടമാണ്. നിർജ്ജലമുടി അഴിച്ചിട്ട പാഞ്ചാലി നേരിയതെന്തോ അരയിൽ ചുറ്റിയിട്ടുണ്ട്. അഴകളവുകൾ പൂർണമായി കാണാം, വെറുതെയല്ല നകുലനും ആ കാഴ്ച അശാന്തി നൽകിയത്. അവളുടെ മടിയിൽ പിതാമഹൻ ശിരസ്സ് ചേർത്തുവച്ചുറങ്ങുകയാണെന്നു തോന്നാം, പക്ഷേ, ഉറങ്ങുകയല്ലെന്നു ഭീഷ്മഹസ്തങ്ങളുടെ ജിജ്ഞാസയുള്ള ചലനങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു. അവൾ പതുക്കെ പാടുകയാണ്. ഞാൻ ചെവിയുടെ ശ്രവണസാധ്യത പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുമ്പോൾ, പാഞ്ചാലി പാടുന്നത് ഒരു ആശംസാഗീതമാണ്, സർവ്വസൈന്യാധിപനായി കൗരവസൈന്യത്തെ മനപ്പൂർവം മോശമായി നയിച്ച് എനിക്കായി പൂർണ കൗരവപരാജയം ഉറപ്പുവരുത്താനുള്ള മഹാദൗത്യം ഏറ്റെടുത്തവനെ, പ്രിയാ, നിനക്കു സ്വസ്തി.’

കിളിജാലകത്തിൽ നിന്നു മുഖം പിൻവലിച്ച കൊട്ടാരം ലേഖികയ്ക്കു പുറത്തെ അന്തരീക്ഷവുമായി ബന്ധപ്പെടാൻ സമയമെടുത്തു, ‘പിതാമഹന് പാഞ്ചാലിയോടെന്തെങ്കിലും മുൻ പ്രണയപാരവശ്യം? പാഞ്ചാലിക്ക് ഭീഷ്മരോട് ആർദ്രഹൃദയവികാരമുണ്ടെന്ന ദുസ്സൂചന?’ അവൾ കണ്ട അറിവിന്റെ സാധുതയ്ക്കായി ചോദ്യം ചെയ്തു.

‘വാക്കിനേക്കാൾ മുഖവിലക്കെടുക്കേണ്ടതു പ്രവൃത്തിയാണെങ്കിൽ, പാഞ്ചാലിക്കു പിതാമഹൻ വാത്സല്യമുള്ള മുതുമുത്തച്ഛനോ ഉത്തരവാദിത്വമുള്ള രാജപ്രമുഖനോ ആയിരുന്നില്ല എന്ന ഭൂതകാല സംഭവങ്ങൾ അടയാളപ്പെടുത്തിയതൊക്കെ നിങ്ങൾ തക്ഷശിലയിൽ പഠിച്ച സ്ഥിതിക്ക്, ഞാനതൊന്നും മൃദുവായി ഓർമ്മപ്പെടുത്തുക മാത്രമല്ലേ ചെയ്യേണ്ടതുള്ളൂ? കരുണ കാണിച്ചിട്ടില്ല എന്നു മാത്രമല്ല, അവളുടെ ജീവിതത്തിലെ പ്രതികൂല സാഹചര്യ നിർമ്മിതിയിൽ പിതാമഹന്റെ പങ്ക്, തെറ്റുചെയ്തു എന്നതല്ല തെറ്റു കണ്ടപ്പോൾ തലതാഴ്ത്തി കുറ്റകരമായ അനാസ്ഥ കാണിച്ചു എന്നതാണ്. പാഞ്ചാലിയെ സംഘവിവാഹം കഴിച്ചു ഹസ്തിനപുരിയിൽ അഭയം തേടിവന്ന ഞങ്ങളെ ഖാണ്ഡവ വനം എന്ന കൊടും കാട്ടിലേക്കു കുടിയേറ്റക്കാരായി അയക്കാൻ കൗരവർ ഗൂഢാലോചന നടത്തിയതിലും കാണാം ഭീഷ്മരുടെ നീതിബോധത്തിന്റെ അഭാവം. ആ ഹീന കൗരവശ്രമത്തെ തടയിടാൻ അയാൾ ശ്രമിച്ചില്ല. ചൂതാട്ടത്തിനുശേഷം, പാഞ്ചാലിയെ കൗരവർ നഗ്നയാക്കിയപ്പോൾ ഭീഷ്മരുടെ പ്രതികരണം എന്തെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞാൽ അതൊരു കടുംകൈ ആവും. മനുഷ്യമനസ്സാക്ഷിയെ വരും യുഗത്തിലും അലട്ടും എന്നാണ് വസ്തുത കേട്ടറിഞ്ഞ കൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞത്. അലട്ടുമോ എന്നു വരുംതലമുറ തീരുമാനിക്കട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ വ്യാഴവട്ടക്കാല അടിമജീവിതത്തിൽ ഒരിക്കലെങ്കിലും ഞാൻ കൂടെയുണ്ട് എന്നൊരു സന്മനസ്സുള്ള സന്ദേശം വിശ്വസ്തർ വഴി ഭീഷ്മർ ഞങ്ങൾക്കു കൈമാറിയോ? ഞങ്ങളുടെ അജ്ഞാതവാസക്കാലത്തു ‘ചത്തതു കീചകനെങ്കിൽ’ എന്ന അനാവശ്യവും ആപൽക്കരമായ നിരീക്ഷണത്തിലൂടെ പിതാമഹൻ, ഞങ്ങൾ എവിടെ എന്ന സ്ഥലസൂചന കൗരവർക്കു നൽകിയില്ലേ? വിരാടന്റെ നാൽക്കാലികളെ കക്കാൻ അവിടേക്കു പിതാമഹൻ നിർലജ്ജം പട നയിച്ച്, പിടിച്ചുനിൽക്കാനാവാതെ പോരാട്ടത്തിൽനിന്നു പിന്തിരിയേണ്ടിവന്നില്ലേ? ഞങ്ങളെ തുണച്ചില്ല എന്നുമാത്രമല്ല, പകയോടെ ഞങ്ങളെ പുറത്തുചാടിച്ചതിലും ഈ പുറംപൂച്ചകാരൻ സജീവമായിരുന്നില്ലേ. വ്യാസനെപ്പോലെ തൊട്ടതെല്ലാം കരിക്കട്ടയാക്കുന്ന ഭീഷ്മർ ഇന്ന് പാഞ്ചാലിയെ മന്ത്രവാദത്തിലൂടെ ബന്ദിയാക്കി കൂടെ പാർപ്പിക്കുന്നു. രാഷ്ട്രമീമാംസ പഠിക്കാൻ വന്ന യുധിഷ്ഠിരൻ ഈ കുപ്രശസ്ത ബ്രഹ്മചാരിയുടെ ആനന്ദവഴികൾ കണ്ട് നെടുവീർപ്പിടുന്നു.’

‘പത്തു ദിവസത്തെ ഭീഷ്മ നേതൃത്വത്തിൽ പിതാമഹൻ നിങ്ങൾ അഞ്ചുപേരെ കൊല്ലാതെ വെറുതെ വിട്ടു എന്നതുതന്നെ ഒരു സൗജന്യമല്ലേ?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക ചോദിച്ചു.

‘അങ്ങനെ മേനിപറയാൻ പൊങ്ങിയ ആ പുരാണനാവ്, യുദ്ധം ഒഴിവാക്കാൻ ഞങ്ങളുടെ ദൂതൻ ഹസ്തിനപുരിയിൽ ചെന്നപ്പോൾ അവസരം ഫലപ്രദമായി ഉപയോഗിക്കാൻ സ്വാധീനം ചെലുത്താത്തതു എന്തുകൊണ്ട് എന്നൊന്നും ഇനി ചോദിക്കുന്നില്ല. ചോദിക്കുന്നത്, എന്ന് ഭീഷ്മർ ഭൂതലം വിട്ടുപോവും എന്നാണ്. എന്തെങ്കിലും രാജ്യതന്ത്രപാഠം ഭീഷ്മരിൽനിന്നു പഠിക്കേണ്ടി വരുന്ന ഗതികേടിലല്ല പാണ്ഡവർ. ഹസ്തിനപുരിയിലെ വറുതിയിൽ ജനം ഒരു നേരത്തെ അന്നത്തിനായി ഓടിനടക്കുന്നതു കാണാതിരിക്കാൻ ധർമ്മിഷ്ഠൻ എന്ന പ്രതിച്ഛായ നിർമ്മിതിയിൽ മുഴുകിയിരിക്കയാണ്, രാജ്യതന്ത്രബോധനം എന്ന വിഫലയജ്ഞത്തിലൂടെ യുധിഷ്ഠിരൻ. ആ സമയങ്ങളിലെങ്കിലും പിതാമഹൻ ശുചിയായി കാണപ്പെടട്ടെ എന്നു കരുതി, പാഞ്ചാലിയെ കിടക്കസഹായിയാക്കി കൊണ്ടുവന്നതാണ് യുദ്ധാനന്തര ഭരണകൂടത്തിന്റെ അബദ്ധം. ഇപ്പോൾ ഞങ്ങൾ നേരിടുന്ന പ്രശ്നം, പാഞ്ചാലിയുടെ പുത്തൻ ഭീഷ്മബന്ധം ആസന്നമരണനെ ആരോഗ്യവാനാക്കുമോ എന്നതാണ്. വീണ്ടും ഹസ്തിനപുരി കൊട്ടാരത്തിൽ ഭീഷ്മരെ കണ്ടാൽ... ആലോചിക്കാൻ വയ്യ’ ആ രംഗം ആലോചിച്ചു നടുങ്ങിയപോലെ നകുലൻ മുഖം പൊത്തി.

‘നിങ്ങൾ അഞ്ചു പേരും കൗമാരകാല അഭയാർത്ഥികളല്ല യുദ്ധവിജയികളാണ്, ഇന്നല്ലെങ്കിൽ നാളെ ഔപചാരിക സ്ഥാനാരോഹണത്തിൽ നിങ്ങൾ ഭരണചക്രം തിരിക്കും. വനവാസക്കാലത്തു നിങ്ങൾക്കൊപ്പം നിന്നു സഹനത്തിന്റെ ഉദാത്ത മാതൃകയായി പ്രശംസ നേടിയ പാഞ്ചാലിയെന്തിനു മരണാസന്ന ഭീഷ്മരുടെ കളിക്കൂട്ടുകാരിയാവണം?’ ഒരു ബാലവിദ്യാർത്ഥിനിയെപ്പോലെ കൊട്ടാരം ലേഖിക അന്വേഷണഭാവത്തിൽ മുഖമുയർത്തി. പിതാമഹനെ പരിചരിക്കാൻ പാഞ്ചാലിയെത്തന്നെ ചുമത്തപ്പെടുത്തിയതിനു പിന്നിലൊരു പാണ്ഡവഗൂഢാലോചനയുണ്ടെന്നു ചാർവാകൻ ഹസ്തിനപുരി കച്ചവടത്തെരുവിൽ തടിച്ചുകൂടിയ ജനങ്ങൾക്ക് മുൻപിൽ നാളെ ആരോപിച്ചാൽ? മൃദുവായി കൗരവവിരുദ്ധ പ്രസ്താവന നടത്തിയാലുടൻ ദുര്യോധന സംഘം ചാട്ടവാർകൊണ്ടു പരസ്യമായി അടിച്ചു ഉടനടി ശിക്ഷകൊടുത്തിരുന്ന പഴയ അടിച്ചമർത്തൽ ഭരണകൂടമല്ല യുദ്ധാനന്തര ഹസ്തിനപുരി പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. കൗരവർ കയ്യൊഴിഞ്ഞു, ഗുരുതരാവസ്ഥയിൽ പോരാട്ടഭൂമിയുടെ പുഴയോരവക്കിൽ ആരും നോക്കാനില്ലാതെ തള്ളിയ ഈ കുരുവംശ കുലപതിയെ തേടിപ്പിടിച്ചു സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷയിലൂടെ ആരോഗ്യത്തിലേക്കു പിച്ച നടത്തി കൊണ്ടുവരുന്ന പാണ്ഡവരുടെ മഹാമനസ്കത എന്നെന്നും ഹസ്തിനപുരി ജനത നന്ദിയോടെ കാണുമെന്നു യുധിഷ്ഠിരന് ആരോ രാജ്യതന്ത്ര ഉപദേശം കൊടുത്തു എന്നു സംശയിച്ചാൽ?’

‘ചാർവാകന്റെ ആരോപണം പ്രശംസപോലെയല്ലേ പത്രപ്രവർത്തകർ കാണേണ്ടത്? ആൾദൈവത്തിനെപ്പോലെ ആദരവു നേടിയിരുന്ന പിതാമഹൻ ആയുരാരോഗ്യത്തോടു കൂടി സൈനികവേഷത്തിൽ അരങ്ങേറ്റഭൂമിയിലെ പട്ടാഭിഷേകത്തിൽ, യുധിഷ്ഠിരനെ പുതിയ മഹാരാജാവാക്കുന്ന ചടങ്ങിൽ മുൻനിരയിൽ വരികയെന്നതു വരം കിട്ടുന്നപോലെയല്ലേ? കൗരവാനുകൂലികളായ ഒരു വിഭാഗം നഗരവാസികൾ അവരുടെ വിശ്വസ്തത പാണ്ഡവ ഭരണകൂടത്തിനു വെള്ളിത്തളികയിൽ വച്ചുനീട്ടുന്നത് ഒരാനന്ദമല്ലേ?’ നകുലൻ അഭിനയിച്ചു കാണിച്ചു.

‘അങ്ങനെയെങ്കിൽ, എന്റെ കൂടെ ഹസ്തിനപുരിയിലേക്കു നീ തിരിച്ചു വരു എന്ന് യുധിഷ്ഠിരൻ പാഞ്ചാലിയോടാവശ്യപ്പെട്ടിട്ടും കേട്ട ഭാവം നടിക്കാതെ തന്നിഷ്ടത്തിൽ ഭീഷ്മ പരിചരണം ഏറ്റെടുത്തതിലൂടെ അവൾ വ്യക്തമാക്കിയത് പാണ്ഡവരോടുള്ള പുത്തൻ ധിക്കാരമല്ലേ, ഭീഷ്മരും പാഞ്ചാലിയും തമ്മിലുള്ള സ്പർശന സാന്ദ്രത ഒളിനോട്ടത്തിൽ ഞാനിപ്പോൾ കണ്ടതിൽ ഒരംശം വാസ്തവമുണ്ടെങ്കിൽ, അതവളുടെ ദാമ്പത്യവഞ്ചനയല്ലേ, വിവാഹബാഹ്യ പരപുരുഷബന്ധമല്ലേ? പാണ്ഡവ വിവാഹബന്ധത്തിന് ഉലച്ചിലല്ലേ? ഇവിടെയൊക്കെ തലയോട്ടം എല്ലും നോക്കി അലയുന്ന കുരുക്ഷേത്ര പ്രവിശ്യാഭരണകൂടം ഇതൊക്കെ കണ്ടാൽ രഹസ്യം മൂടിവയ്ക്കുമെന്നു കരുതാൻ ന്യായമുണ്ടോ?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക വിരലെണ്ണി ഒന്നൊന്നായി വാദിച്ചു.

‘കരിക്കുന്നനും പെരുച്ചാഴിയുമുള്ള വനാശ്രമത്തിൽ ശിക്ഷാകാലാവധിയിൽ ഐക്യപ്പെട്ടു പന്ത്രണ്ടുകൊല്ലം സഹിഷ്ണുതയോടെ ജീവിച്ചവളല്ലേ പാഞ്ചാലി? ഹസ്തിനപുരി മഹാറാണിയാവാൻ ഇനി ദിവസങ്ങൾ മാത്രം ഉള്ളപ്പോൾ, ഒരുൾവിളിയിൽ നിയുക്ത മഹാരാജാവ് യുധിഷ്ഠിരൻ സാഹസികമായ രാജ്യതന്ത്രപഠനത്തിനു ഈ കുരുക്ഷേത്രദൗത്യം ഏറ്റെടുത്തു. മരണക്കിടക്കയിൽ അന്ത്യം കാത്തു കിടക്കുന്ന ഭീഷ്മർ, പാഞ്ചാലിയെ ഒന്നു കാണണമെന്നു പറഞ്ഞതനുസരിച്ച്, രോഗിക്കു സാന്ത്വനം വേണമെന്ന നിലയിൽ കുറച്ചു ദിവസം ഇവിടെ തങ്ങട്ടെയെന്നവർ തീരുമാനിച്ചു. എന്റെ തേങ്ങലും ഭീതിയും നിങ്ങൾ മാറ്റിവച്ചാൽ ഈ വാർത്താപരിസരത്തിൽ എന്തിനാണ് ചാർവാകനും ‘ഹസ്തിനപുരി പത്രിക’യ്ക്കും ഇത്ര അസ്വസ്ഥത? എന്തെല്ലാം സംഭ്രമജനകമായ സംഭവവികാസങ്ങളുടെ വിഹാരഭൂമിയാണ് ഹസ്തിനപുരി കൊട്ടാരമെന്നു നിങ്ങളുടെ പത്രത്തിന്റെ നൂറ്റാണ്ടു പഴക്കമുള്ള പനയോലപ്പതിപ്പുകൾ പൊടിതട്ടിയെടുത്തു വായിച്ചാൽ വ്യക്തമാവില്ലേ?’

‘സംശയരോഗമെന്ന ദാമ്പത്യനിലയിൽനിന്നു സൗജന്യ മനസ്ഥിതിയുള്ള ഭീഷ്മാരാധകൻ ആയി മാറിയോ നിങ്ങൾ? മടിയിൽ ഭീഷ്മരെ കിടത്തി, നാഥാ നീ എനിക്കു സംരക്ഷകൻ എന്ന് പാഞ്ചാലി പ്രണയഗീതം പാടി ആനന്ദിപ്പിക്കുന്നതൊക്കെ ഈ സാന്ത്വനശുശ്രൂഷ എന്ന മര്യാദകൊണ്ടു മാത്രമാണോ? അതിൽ കൂടുതൽ വെല്ലുവിളി ഒന്നും അത് പാണ്ഡവ ദാമ്പത്യത്തിനോട് ഉയർത്തുന്നില്ലേ?’ ശരശയ്യാ കൂടാരത്തിനു പിന്നിലെ മരച്ചുവട്ടിൽ, ചേർന്നിരുന്നിട്ടും കൊട്ടാരം ലേഖികയുടെ സ്വരം നിന്ദാഭരിതമായി.

‘അങ്ങനെ നിങ്ങൾ കാണാൻ തുനിഞ്ഞാലും പരിഷ്കൃത ഹസ്തിനപുരി അതൊരു പാപമായി പ്രഖ്യാപിക്കുമോ? പാഞ്ചാലിയുടെ തീരുമാനം സാമാന്യമായി ഞാനൊന്നു ന്യായീകരിച്ചു നോക്കി എന്നതുകൊണ്ട് അവളുടെ ഈ പ്രവൃത്തിയിൽ അനീതിയില്ല എന്നു നിങ്ങൾ ലളിതമായി അർത്ഥം ഗ്രഹിക്കണോ? ഭർത്താക്കന്മാർ എന്ന നിലയിൽ ഞങ്ങളുടെ ആശങ്ക അസ്ഥാനത്താണോ? കേട്ടറിവിനപ്പുറം കിളിജാലക ഒളിക്കാഴ്ച തന്നതു പുതിയ തെളിവുതന്നെയല്ലേ? വൃദ്ധപരിചരണത്തിൽ സ്പർശനത്തിന്റെ സാധ്യത അനുകൂലിക്കുമ്പോൾത്തന്നെ അതൊരു ബാധപോലെയായി കാണുമ്പോൾ നേരിയ പ്രതിഷേധം തോന്നുക സ്വാഭാവികമല്ലേ? അതിൽ ആശങ്ക കാണുന്ന എന്നല്ലാതെ അവളിൽ ബലം പ്രയോഗിക്കാനൊന്നും ഞങ്ങൾ ശ്രമിച്ചില്ല എന്നതു ഞങ്ങൾ കരുത്തു കൊണ്ടല്ല കനിവുകൊണ്ടാണ് ഇത്തരം ദാമ്പത്യപ്രശ്നങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുക എന്നു നിങ്ങൾക്ക് ഇനിയും ബോധ്യമാവേണ്ടതല്ലേ?’ പ്രബോധനസ്വരത്തിൽ നകുലൻ അധ്യാപകനായി.

‘നേരിട്ടു ചെന്ന് പാഞ്ചാലിയോടു നിങ്ങൾ സംസാരിച്ചാൽ അവളുടെ ഉള്ളിലിരുപ്പു തോണ്ടിയെടുക്കാനാവില്ലേ? പറഞ്ഞുവന്നാൽ കുട്ടിക്കാലം മുതൽ നിങ്ങൾ ചാരസംവിധാനത്തിന്റെ സംവിധായകനല്ലേ? അന്തഃപുരത്തിലും കുതിരപ്പന്തിയിലും കളക്കടവിലും നിങ്ങൾ രഹസ്യക്കണ്ണുകൾ സ്ഥാപിച്ചതല്ലേ’ കൊട്ടാരം ലേഖിക സഹായിച്ചു. പുഴയോരത്തെ ശരശയ്യ കൂടാരത്തിനു പിന്നിലെ ആ വന്മരത്തണലിൽ, അനിഷ്ടം ഒച്ചയാവാതിരിക്കാൻ അവൾ ശ്രമിച്ചു.

‘പെട്ടെന്നൊരു സംശയം, പട്ടാഭിഷേകം തടസ്സമില്ലാതെ പോകാനുള്ള ഒരു മുൻകരുതലാണോ ഈ ഭീഷ്മപരിചരണം എന്ന നാടകം?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക ചോദിച്ചു. ‘കൃത്യം സ്ഥാനാരോഹരണദിവസം നേരത്തെ മനസ്സിലാക്കി അന്ന് അതിരാവിലെ പിതാമഹൻ സ്വച്ഛന്ദമൃത്യു വരിച്ചാൽ രാജകീയ ചടങ്ങു മാറ്റിവക്കേണ്ടിവരുമെന്നറിഞ്ഞു യുധിഷ്ഠിരൻ ആരുടെയോ പദ്ധതിക്കു രൂപം നൽകിയതാണോ ഈ ശരശയ്യ കീഴടക്കൽ?’ കളങ്കമില്ലാത്ത കുട്ടിയുടെ ഉന്മേഷത്തിൽ കൊട്ടാരം ലേഖിക അന്വേഷിച്ചു.

‘നിലപാടെടുക്കുന്നതിൽ ജന്മസിദ്ധമായ കാപട്യം കാണാമെങ്കിലും രാഷ്ട്രീയ കുടിലത യുധിഷ്ഠിരനു വഴങ്ങില്ല. ഇനി പാഞ്ചാലിയുടെ പിതാമഹപരിചരണം പട്ടാഭിഷേകത്തിനു മുൻപുതന്നെ അവസാനിപ്പിച്ചു അവൾ ഹസ്തിനപുരിയിലേക്കു സത്യപ്രതിജ്ഞ ചെയ്യാൻ തിരിച്ചു പോവേണ്ടതല്ലേ? പിന്നെ എങ്ങനെ ഭീഷ്മമരണം നീട്ടിക്കൊണ്ടുപോവാനാവും?’ മൂന്നാമത്തൊരാളെപ്പോലെ നിഷ്പക്ഷത നടിച്ചു നകുലൻ നിരീക്ഷിച്ചു.

‘പാഞ്ചാലിക്കു മഹാറാണിയാവാൻ പ്രത്യേകം സത്യപ്രതിജ്ഞ വേണ്ട. യുധിഷ്ഠിരന്റെ ഔദ്യോഗിക ഭാര്യ എന്ന നിലയിൽ കിട്ടുന്ന താൽക്കാലിക പദവിയാണത്. നാളെ യുധിഷ്ഠിരൻ വേറൊരു സ്ത്രീയെ വിവാഹം കഴിച്ചാൽ മഹാറാണിപദവി ആ വനിതയ്ക്കു പോവും. ഇത് അറിയാത്തവരാണോ പാഞ്ചാലിയും യുധിഷ്ഠിരനും? ഇനി പ്രത്യേക സത്യപ്രതിജ്ഞ വേണ്ട എന്നുതന്നെ വയ്ക്കുക. നീണ്ടകാലം ഭീഷ്മർ മരണം നീട്ടിക്കൊണ്ടുപോയാൽ, പാഞ്ചാലി ഇവിടെ താമസം തുടരുമോ? ഇപ്പോഴത്തെ ശീതള കാലാവസ്ഥ മാറാൻ അധികകാലം വേണ്ട. പിന്നെ കാണുക ഈ ഒഴുകുന്ന പുഴവെള്ളം പോലും അപ്പോൾ തിളച്ചുമറിയുന്ന കാഴ്ചയാവും. കുരുക്ഷേത്ര എന്നതു പ്രേതഭൂമിയാവും’ പേടിപ്പിക്കുന്ന രീതിയിൽ കൊട്ടാരം ലേഖിക പറഞ്ഞു.

‘യുധിഷ്ഠിരന്റെ ഏകപക്ഷീയമായ തീരുമാനത്തിനേറ്റ ആഘാതം തന്നെയാണ് അയാളോടിപ്പോൾ പാഞ്ചാലിയുടെ നിസ്സഹകരണം. അവളുടെ അനുമതി തേടാതെ, കുരുക്ഷേത്രയിൽ ഭീഷ്മശുശ്രൂഷ എന്ന കഠിന തൊഴിൽ ഏൽപ്പിച്ചതു നിങ്ങളും കാര്യക്ഷമമായി എതിർത്തില്ലെന്നു വ്യക്തം. അതോ, അടിയൊഴുക്കു നാം അവഗണിച്ചുവോ? പാഞ്ചാലിയുടെ രഹസ്യലക്ഷ്യം എന്തെന്നു വെട്ടിത്തുറന്നു ചോദിച്ചാൽ അവൾ സ്വയമറിയാതെ വെളിപ്പെടുത്തുമോ?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക ചോദിച്ചു. ഉത്തരായണ കാല ശിശിരത്തിലെ തണുത്ത കാറ്റിൽ അവളുടെ ചുണ്ടുകൾ വിറച്ചു, മുടിയിഴകൾ ഇളകിയാടി ‘നിങ്ങളുടെ കുത്തിക്കുത്തിയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്കു ഞാൻ ക്ഷമയോടെ മറുപടി പറയുന്ന രീതി, പാഞ്ചാലിയിൽ നിങ്ങൾ കണ്ടു എന്ന വരില്ല. എന്റെയും പാണ്ഡവരുടെയും ഒരേ തരം ചോദ്യങ്ങൾക്കു പാഞ്ചാലി ഭിന്നരീതിയിൽ മറുപടി പറയുമ്പോൾ, ഒരു യുവ പത്രപ്രവർത്തകയോടവൾ എന്തു വിശ്വസ്തത പുലർത്തും? നിങ്ങളുടെ നേർവഴിയിലുള്ള ചോദ്യത്തിൽ നിന്നവൾ ഒന്നോ രണ്ടോ വാക്കുകൾ തട്ടിയെടുത്തു വഴി തിരിച്ചു മറുചോദ്യവുമായി പ്രതികരിക്കുമ്പോൾ, നിങ്ങൾ ആ വിനിമയക്കെണിയിൽ വീഴും. ചിലപ്പോൾ അർത്ഥശൂന്യമായി അവൾ മൗനം പാലിക്കും. അതാണ് നമ്മുടെ ക്ഷമ പരിശോധിക്കുക. ആശയവിനിമയത്തിൽ എന്തെല്ലാം തടസ്സങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിക്കാമോ, അതൊക്കെ നിങ്ങൾ നേരിടണം’ ഒരു ആചാര്യനെപ്പോലെ നകുലൻ ചൂണ്ടുവിരൽ ഉയർത്തി താക്കീതു ചെയ്തു.

‘അതൊക്കെ ഞങ്ങൾക്കറിയാം. തക്ഷശിലയിൽ പരിശീലനം വഴി നൈപുണ്യവികസനം നേടിത്തന്നെയാണ് കൊട്ടാരം ലേഖിക പദവി നേടിയത്.’ കലാലയ പരാമർശം ആയുധംപോലെ കൊട്ടാരം ലേഖിക പ്രദർശിപ്പിച്ചു.

‘നിങ്ങളുടെ തക്ഷശില പശ്ചാത്തലമല്ല പാഞ്ചാലിയുടെ താർക്കിക രീതിയാണ് ഞാൻ പഴിപറയുന്നത്, ജയിക്കാനല്ല അവൾക്കു തർക്കം, നിങ്ങളെ തോൽപ്പിക്കാനാണ്. നിങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെടുന്ന വിശദീകരണത്തെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുന്ന വിപരീതഭാവങ്ങളുടെ നിരന്തരനിർമ്മിതിയാണവളുടെ മുഖകമലം. അതിന്റെ വന്യമായ ലൈംഗികാകർഷണമാണ് ഞങ്ങളഞ്ചു പുരുഷഹൃദയങ്ങളെ എക്കാലവും ദുർബ്ബലരാക്കിയത്. സമർത്ഥരായ സ്ത്രീകളെ അവൾ മുട്ടുകുത്തിക്കുക എന്ന തന്ത്രമാണിക്കാലവും പ്രയോഗിച്ചത്. സംശയമുണ്ടെങ്കിൽ കുന്തിയോടും സുഭദ്രയോടും ചോദിച്ചാൽ അവർ നേരനുഭവം പങ്കുവെയ്ക്കും’ മുനവച്ചു നകുലൻ ചുണ്ടുകൾ കെട്ടി.

‘സ്ത്രീയുടെ ശക്തിപ്രകടനത്തെപ്പറ്റി മറ്റു സ്ത്രീകളോടു ചോദിക്കുന്നതിൽ കാര്യമില്ല, ഇരകളായ പുരുഷന്മാർ ഏറ്റുപറയുന്നതിന്റെ അന്തസ്സത്ത ഒന്ന് വേറെ’ കൊട്ടാരം ലേഖിക പറഞ്ഞു, ‘സ്വന്തം സൗന്ദര്യത്തിന്റെ വൈകാരികാനുഭൂതിയിൽ പാണ്ഡവരെ വിവശരാക്കിയെടുക്കാൻ അവൾക്കു എക്കാലവും കഴിഞ്ഞു എന്നതു നിങ്ങളുടെ ഹൃദയലോലതയെക്കുറിച്ചെന്തോ മോശം പറയുന്നുണ്ടല്ലോ?’

‘പായിൽ ഒതുങ്ങില്ല സർവ്വവ്യാപിയായ പാഞ്ചാലി. അവളുടെ സവിശേഷ രതിക്കൂട്ടിന്റെ കെണിയിൽ ഞങ്ങൾ വീണു, പിന്നെ എഴുന്നേറ്റില്ല എന്നവൾ ഉറപ്പുവരുത്തി. ഒരു ഭർത്താവു മാത്രമേ അവൾക്കുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ എങ്കിൽ എന്തായിരിക്കാം ആ ദാമ്പത്യത്തിന്റെ ദൈന്യത എന്നു ഞാൻ ആലോചിച്ചുനോക്കാറുണ്ട്. ബഹുഭർത്തൃത്വം അവളുടെ അധികാരസീമ വ്യാപിപ്പിച്ചു. അവിടെയെല്ലാം അവൾ ആധിപത്യം പുലർത്തി. മെയ് പലത്, പക്ഷേ, മനമൊന്നു എന്നു കരുതിയ ഞങ്ങളെ അവൾ അഞ്ചു അശക്തകേന്ദ്രങ്ങളാക്കി പരസ്പരം മത്സരിപ്പിച്ചു. അഞ്ചു വൈകാരിക രഹസ്യഅറകളിൽ ബന്ധിച്ചു. മത്സരത്തിന്റെ നിയന്ത്രണച്ചരട് അവളുടെ അരഞ്ഞാണത്തിലായിരുന്നു. അവളൊരു അവതാരം തന്നെയായിരുന്നു’ വിലയിരുത്തലിൽ നകുലന്റെ സ്വരം അശാന്തമായി.

‘ഒരുദാഹരണം കൊണ്ടു ഇതൊക്കെ വായനക്കാർക്കുവേണ്ടി ലളിതഭാഷയിൽ വ്യക്തമാക്കിക്കൂടെ?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക തൊഴിൽ മര്യാദയോടെ വിരൽചൂണ്ടി.

‘രതിയനുഭവത്തിനു ക്ഷമയോടെ വരിനിൽക്കുന്ന ഞങ്ങളിൽ, എങ്ങനെ മത്സരഭാവം വ്യക്തിശത്രുതയിലേക്കു നീങ്ങുമെന്നോ? പാഞ്ചാലിയുടെ പായിലേക്കു മുന്നേ പോയ യുധിഷ്ഠിരനോട് ഈർഷ്യ കാണിച്ചുകൊണ്ടാണ് രണ്ടാമൻ ഭീമൻ വരിനിന്നതെങ്കിൽ, പിന്നിലുള്ള അർജ്ജുനനോടു കാണിക്കുക ജേതാവിന്റെ ഭാവമായിരിക്കും. ഊഴം കഴിഞ്ഞു പായിൽനിന്നെണീറ്റ യുധിഷ്ഠിരൻ ഉടുതുണിയുമായി പുറത്തുപോവുമ്പോൾ, പുറത്തു കാത്തുനിൽക്കുന്ന നാലുപേരെ നോക്കുന്നത് ഒളിപ്പിക്കാത്ത അവജ്ഞയോടെയായിരിക്കും. അതേ മാംസളമുഖത്തുനിന്ന് അവജ്ഞ മാറി, ആസക്തി വരുന്നത് അഞ്ചാമൻ സഹദേവൻ അകത്തു കയറുമ്പോൾ. ലൈംഗികാനന്ദത്തിന്റെ ഈ വീതം വെപ്പിൽ പാഞ്ചാലി ശരീരചലനങ്ങളെ ആയുധപ്രകടനമാക്കി അഞ്ചു പ്രശസ്ത പോരാളികളെ കാൽനൂറ്റാണ്ടോളം വരുതിയിലാക്കി’ നകുലൻ പറഞ്ഞു.

‘നിങ്ങളിപ്പോൾ പാഞ്ചാലിയുടെ പ്രേമഗായകൻ അല്ല എന്നുണ്ടോ?’ കൊട്ടാരം ലേഖികയുടെ ശരീരം ആകെയൊന്നുണർന്നു, ‘പാണ്ഡവർ വരിനിന്നു മുട്ടുകുത്തണം എന്ന വാശി പാഞ്ചാലിക്കു യുദ്ധത്തിനുശേഷം ഉണ്ടായതാണോ, അതോ വിവാഹരാത്രി മുതൽ അതുണ്ടായിരുന്നോ?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക ചോദിച്ചു.

‘അഞ്ചു മക്കളെ നിർണായക ഘട്ടത്തിൽ പാണ്ഡവർ യുദ്ധാവസാനം കൊലയാളികൾക്കു വിട്ടുകൊടുത്തത് അഭിമന്യുവിന്റെ മകൻ പരീക്ഷിത്ത് അടുത്ത കിരീടാവകാശിയാവണം എന്ന കൃഷ്ണഗൂഢാലോചനയാണെന്നു പാഞ്ചാലി ന്യായമായി സംശയിക്കുന്നു. അശ്വത്ഥാമാവ് കൊന്ന ആ കുട്ടികളുടെ പിതാക്കൾ ഞങ്ങൾ തന്നെയാണെന്ന ജൈവിക പരമാർത്ഥം അവൾ ഗൗനിക്കുന്നില്ല. കൊല നടന്ന സമയം കുട്ടികൾക്കു സുരക്ഷ ഒരുക്കാതെ പാണ്ഡവർ ഒളിവിൽ പോയത്, വിദ്വേഷത്തോടെ പാഞ്ചാലി ഓർമ്മിക്കുന്നു. യുദ്ധവറുതി പാണ്ഡവരുടെ ഭരണകൂട പ്രശ്നമാണ്, അതിലവൾക്കു ചുമതലയേൽക്കാനാവില്ല. ഇനിയൊരു അശ്വമേധയാഗം നടത്തി, മൊത്തം ആര്യാവർത്തം കൊള്ളയടിച്ചു ഹസ്തിനപുരിയെ സമ്പന്നമാക്കാൻ വേണ്ട ഉത്സാഹം പാണ്ഡവർക്കുണ്ടെങ്കിൽ ചെയ്യട്ടെ. അതിനു പിന്തുണ നൽകാനോ ആശംസ നേരാനോ പാഞ്ചാലിയില്ല. വാചാല പ്രഘോഷണങ്ങളിലൂടെ മറ്റു പാണ്ഡവരെ എളുപ്പം നിശ്ശബ്ദരാക്കി, ധാർമ്മികതയുടെ കുത്തക ഏറ്റെടുത്ത യുധിഷ്ഠിരനോടുള്ള വ്യക്തിഗത ശത്രുതയാണിപ്പോൾ ഭീഷ്മശുശ്രൂഷ അനിശ്ചിതകാലം തുടരുമെന്ന തീരുമാനത്തിനു പിന്നിൽ. ഇതൊന്നും അവൾ വാ തുറന്നു പറയുന്നതല്ല. ഞാൻ ഇപ്പോൾ ആലോചിച്ചുണ്ടാക്കുന്നതാണ്. എന്റെ ഭാവന ആയതുകൊണ്ട് എന്നെയവൾ പ്രതിസ്ഥാനത്തു നിർത്തിയിട്ടില്ല’ സൗജന്യഭാവത്തിൽ നകുലൻ പാഞ്ചാലിയുടെ ഭാഗം പറഞ്ഞു.

‘യുക്തിസഹമാണോ നിങ്ങൾ പറയുന്നത് എന്നു ഞാൻ വിലയിരുത്തുന്നില്ല, അറിയേണ്ടത് യുധിഷ്ഠിരന്റെ യഥാർത്ഥ ഉദ്ദേശ്യമെന്തായിരുന്നു എന്നാണ്?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക മുഖത്തു നോക്കാതെ ഇഴഞ്ഞു.

‘കൗരവർ നിഷ്കരുണം കൈവിട്ട കുലപതിയെ തേടിച്ചെന്നു രാജ്യതന്ത്രം പഠിക്കുക എന്നത് യുധിഷ്ഠിരന്റെ വന്യഭാവനയായിരുന്നു. ആരും നോക്കാനില്ലാതെ, ആയുധശ്മശാനത്തിൽ കിടന്നു ഞരങ്ങുന്ന പടുവൃദ്ധനു വായിൽ ശുദ്ധജലം ഒഴിച്ചുകൊടുക്കാൻ ആളില്ലാതിരിക്കുന്ന ഈ പ്രേതഭൂമിയിൽ വന്നു എന്തു പാഠമാണ് നിങ്ങൾ പഠിക്കുക എന്നു വിശന്നുവലഞ്ഞ ഭീമൻ നിഷ്കളങ്കമായി ചോദിച്ചപ്പോൾ, പാണ്ഡവ ഭരണകൂടത്തിൽ മന്ത്രാലയ പദവി വേണമെങ്കിൽ രാജകീയ ആജ്ഞ, ചോദ്യം ചെയ്യാതെ അനുസരിക്കണം എന്നായിരുന്നു യുധിഷ്ഠിരന്റെ നിലപാട്. മറ്റുള്ളവർ പാടുപെട്ടു പോരാടി യുദ്ധം ജയിച്ചപ്പോൾ, യുധിഷ്ഠിരൻ വിജയപിതൃത്വം ഏറ്റെടുക്കുന്നതിൽ പ്രകടമായ അനൗചിത്യം അത്രമേൽ ഞങ്ങളെ ജ്വലിപ്പിച്ചു. പക്ഷേ, എന്തുചെയ്യും. ചില മൂപ്പിളമ ക്രമീകരണങ്ങൾ കാലാതീതമായി ഇവിടെ മേൽക്കൈ നേടിയതായി കാണുന്നു’ ഇളമുറ നകുലൻ പറഞ്ഞു പറഞ്ഞു വിതുമ്പി.

‘വരാനിരിക്കുന്ന പട്ടാഭിഷേകപ്പകിട്ടിൽ വീഴാതെ, കൊട്ടാരത്തിൽനിന്നു മാറി, കുരുക്ഷേത്രയിൽ മുറിവേറ്റുകിടക്കുന്ന പിതാമഹന്റെ അന്ത്യശുശ്രൂഷയ്ക്കായി, പരസഹായമില്ലാതെ പാടുപെടുന്ന പാഞ്ചാലിയുടെ ജനസമ്മതി ഓരോ ദിവസവും അടിവച്ചടി കുതിച്ചുയരുകയാണോ? ഭീഷ്മരുടെ ജ്ഞാനനിർമ്മിതിയിൽ എക്കാലവും പരിപാലിക്കപ്പെട്ടു കിടന്ന രാജ്യതന്ത്രത്തിന്റെ ഉള്ളറകൾ തുറന്നുകിട്ടിയത് പാഞ്ചാലിക്കോ, യുധിഷ്ഠിരനോ?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക നർത്തകിയുടെ വിരൽ ചലനം കൊണ്ട് വിസ്മയിച്ചു.

‘അവൾ ദൗത്യം ഏറ്റെടുത്തതു നിയുക്ത മഹാരാജാവ് ആജ്ഞാപിച്ചതുകൊണ്ടല്ലേ?’ നകുലന്റെ സ്വരം പതറി. ‘യുധിഷ്ഠിരൻ ഒച്ചവച്ചു നൽകുന്ന പൊതുജനസമ്പർക്ക പരസ്യത്തെക്കാൾ വിശ്വാസ്യത പാഞ്ചാലിയുടെ നിശബ്ദ സഹനത്തിനില്ലേ? എനിക്കു തിരക്കുണ്ട്, നിങ്ങളുടെ പിതാമഹനെ നോക്കാൻ വേണമെങ്കിൽ കുന്തിയെ അയയ്ക്കു എന്നു പറഞ്ഞു പാഞ്ചാലിക്കു കൈകഴുകാം, പക്ഷേ, അവൾ അതൊരു രാജ്യതന്ത്രമായി കണ്ടു എന്നതാണ് കാര്യം. മുറിവേറ്റ ശയ്യാവലംബിയായ ഭീഷ്മരെ പരിചരിക്കുന്ന ദൗത്യത്തിനു സ്വന്തം ഭാവിയെക്കാൾ അവൾ മുൻഗണന കൊടുത്തു’ കൊട്ടാരം ലേഖിക പെട്ടെന്ന് പാഞ്ചാലിയുടെ പക്ഷം പിടിച്ചു.

‘ഹസ്തിനപുരി ഇന്നു നേരിടുന്ന എല്ലാ യുദ്ധക്കെടുതികൾക്കും പരിഹാരം ഈ പരിചരണം കൊണ്ടു പരിഹാരമാവും എന്നാണോ?’ നകുലൻ പ്രതീക്ഷാനിർഭരമായ സ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

‘അങ്ങനെ നമ്മൾ പ്രത്യാശിക്കുന്നതുപോലും പാപമാകുന്നു. വിവാഹബാഹ്യ പരപുരുഷ ബന്ധമാണവളുടെ ഒഴിവുകാല വിനോദമെന്ന മട്ടിൽ സംശയരോഗികളായ ചില ഇളമുറപാണ്ഡവർ അവളെ പ്രതിസ്ഥാനത്തു നിർത്തി പ്പൊരിപ്പിക്കുമ്പോൾ, അവൾക്കനുകൂലമായി വരാൻ ഒരു യുവ പത്രപ്രവർത്തകയെങ്കിലും തയ്യാറാവേണ്ടതല്ലേ? മക്കളില്ലാത്ത പിതാമഹനെ വാത്സല്യത്തോടെ പരിചരിച്ചു സമാധാനമായി മരിക്കാൻ സാഹചര്യമൊരുക്കുന്ന പാഞ്ചാലിയുടെ സഹനം നിങ്ങൾ വൃദ്ധരതിയിലേക്കു ചുരുക്കിയതിൽ എനിക്ക് അത്ഭുതമൊന്നുമില്ല, കാരണം പാണ്ഡവജന്മങ്ങൾതന്നെ അവിഹിതങ്ങളുടെ ആകത്തുകയാണ് എന്നാണ് തക്ഷശിലയിൽ ഞങ്ങൾ പഠിച്ചത്’ കൊട്ടാരം ലേഖിക വീണ്ടും തക്ഷശില കൊടി ഉയർത്തി.

‘അപ്പോൾ നിഷ്പക്ഷമായി പാണ്ഡവചരിത്രം അടയാളപ്പെടുത്തേണ്ട നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ പാഞ്ചാലിയുടെ പ്രചാരകയായോ?’ നകുലൻ ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു.

‘ഞാൻ തക്ഷശിലയിലെ അധ്യാപികയോ പാഞ്ചാലിയുടെ ഔദ്യോഗിക വക്താവോ അല്ല, നേരിട്ടു വിവരം ചോദിച്ചറിയാൻ ഈ പ്രേതഭൂമിയിലെ ചീറിവീശുന്ന തണുത്ത കാറ്റിൽ നിങ്ങളുടെ ഹൃദയവ്യഥ എന്ന രീതിയിൽ അവതരിക്കപ്പെട്ട ലൈംഗിക ആരോപണങ്ങളും സഹോദര സ്പർദ്ധയും തൊഴിൽമാന്യതയോടെ ശ്രദ്ധിച്ചു, നിങ്ങളുടെ ദുഷ്പ്രേരണയിൽ ഒളിനോട്ടത്തിലൂടെയും നേടിയ തോന്നലുകളാണ് എന്നെയിപ്പോൾ നയിക്കുന്നത്. ഹസ്തിനപുരി പത്രിക എന്റെ അഭിമുഖം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുമോ തിരസ്കരിക്കുമോ എന്നതല്ല എന്റെ പ്രശ്നം, അതു താളിയോലയിലെഴുതി ഞാൻ വരും തലമുറയ്ക്കു കൈമാറും. ബഹുഭർത്തൃത്വത്തിലെ മനുഷ്യബലി എന്നാണെന്റെ പ്രബന്ധം നാളെ വായിക്കപ്പെടുക. അതിനുവേണ്ടി ഞാൻ അജ്ഞത നടിച്ചു, നിങ്ങളെ ആകാശചാരികളുടെ മകൻ എന്നു പ്രശംസിച്ചു.’ വാക്കുകൾപോലെ കൊട്ടാരം ലേഖികയുടെ നോട്ടവും വിദൂരതയിലേക്കു നീണ്ടു. ‘നിങ്ങൾ പോയി പട്ടിണിക്കാർക്കു അന്നം കൊടുക്കാൻ ഹസ്തിനപുരിയിൽ പൂഴ്ത്തിവെയ്പുകാരിൽനിന്നു ധാന്യം സംഭരിക്കു പാഞ്ചാലി ആസന്നമരണ ഭീഷ്മർക്കു ധ്യാനം അനുഷ്ഠിക്കട്ടെ.’

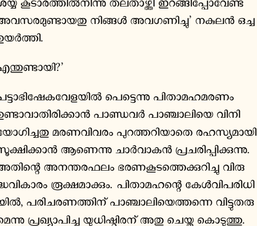

‘നിങ്ങൾ എന്തു കണ്ടാണ് ഇങ്ങനെ ഒരു തലതിരിഞ്ഞ കാഴ്ചപ്പാടിലേക്കു വന്നത് എന്നെനിക്കു അറിഞ്ഞുകൂടാ. വൃദ്ധപരിചരണത്തിൽ ശക്തമായി അനിഷ്ടം കാണിച്ച പാഞ്ചാലിയെ അലംഘനീയമായ രാജശാസനയിലാണ് ഭീഷ്മപരിചരണത്തിനു യുധിഷ്ഠിരൻ നിയോഗിച്ചത്. ദാസികളെ കിട്ടാത്തതുകൊണ്ടല്ല ഈ മഹാമനസ്കത. എന്നാൽ, അതേ യുധിഷ്ഠിരനു അപമാനഭാരത്തിൽ ശരശയ്യ കൂടാരത്തിൽനിന്നു തലതാഴ്ത്തി ഇറങ്ങിപ്പോവേണ്ട അവസരമുണ്ടായതു നിങ്ങൾ അവഗണിച്ചു’ നകുലൻ ഒച്ച ഉയർത്തി.

‘എന്തുണ്ടായി?’

‘പട്ടാഭിഷേകവേളയിൽ പെട്ടെന്നു പിതാമഹമരണം ഉണ്ടാവാതിരിക്കാൻ പാണ്ഡവർ പാഞ്ചാലിയെ വിനിയോഗിച്ചതു മരണവിവരം പുറത്തറിയാതെ രഹസ്യമായി സൂക്ഷിക്കാൻ ആണെന്നു ചാർവാകൻ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നു. അതിന്റെ അനന്തരഫലം ഭരണകൂടത്തെക്കുറിച്ചു വിരുദ്ധവികാരം രൂക്ഷമാകും. പിതാമഹന്റെ കേൾവിപരിധിയിൽ, പരിചരണത്തിന് പാഞ്ചാലിയെത്തന്നെ വിട്ടുതരുമെന്നു പ്രഖ്യാപിച്ച യുധിഷ്ഠിരനു അതു ചെയ്തു കൊടുത്തു. രണ്ടു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കണ്ട കാഴ്ച ഹൃദയഭേദകമായിരുന്നു.’

‘ഹൃദയഭേദകം?’ കൊട്ടാരം ലേഖികയുടെ ശബ്ദത്തിൽ വിശ്വാസം നിഴലിച്ചു.

‘പാഞ്ചാലി ശരശയ്യ കൂടാരത്തിൽ വന്ന അന്നുതന്നെ പിതാമഹൻ രാജ്യതന്ത്രബോധനത്തിന്റെ സമയം കുറച്ചു, വല്ലപ്പോഴും വന്നാൽ മതി എന്ന് യുധിഷ്ഠിരനോടു പറഞ്ഞു. ക്ഷീണം ഇല്ലാത്തപ്പോൾ പാഞ്ചാലിക്കു രാജ്യതന്ത്രം കുറേശ്ശേ ഉപദേശിച്ചു കൊടുക്കാം എന്നു പിതാമഹൻ നിർദ്ദേശിച്ചു. അസ്വസ്ഥനായാണ് യുധിഷ്ഠിരൻ ഈ മാറ്റം കണ്ടത്. ഇനി വരുമ്പോൾ കൂടെ സഹായികൾ ആരും വേണ്ട എന്ന ആജ്ഞയും യുധിഷ്ഠിരനു അനുസരിക്കേണ്ടിവന്നു. പിറ്റേന്ന് എന്നെയും കൂട്ടി യുധിഷ്ഠിരൻ വരുമ്പോൾ, കൈവിരലുകൾ പരസ്പരം കോർത്ത് പാഞ്ചാലിയും പിതാമഹനും വെള്ള വിരിച്ച പായിൽ ചേർന്നുകിടക്കുന്നു. യുധിഷ്ഠിരനെ കണ്ടപ്പോൾ പിതാമഹൻ ‘പോകൂ’ എന്നു കൈ ആട്ടുന്നു. പടിയിറങ്ങുമ്പോൾ യുധിഷ്ഠിരൻ എന്നെ ദീനദീനമായി നോക്കി പാഞ്ചാലിയെ തിരിച്ചുകൊണ്ടുവരൂ എന്ന് ആ കണ്ണുകൾ യാചിക്കുന്നു.

‘രോഗിയുടെ കൈവിരലുകൾക്കു സ്പർശന സാന്ത്വനം നൽകിയതിൽ എന്താണ് ആശങ്കാജനകമായി നിങ്ങൾ കണ്ടത്?’

‘പാണ്ഡവായുധങ്ങളുടെ പ്രഹരത്തിൽ ഭീഷ്മർ ഗുരുതരമായി മുറിവേറ്റ പോരാട്ടവീര്യം വീണ്ടെടുക്കാനാവാതെ കുഴഞ്ഞുവീണതൊരു ശാരീരിക വസ്തുതയായിരിക്കാം പക്ഷേ, വൃദ്ധന്റെ ആന്തരികാവയവങ്ങളുടെ രതി സംവേദനശക്തി അപചയത്തിലല്ല. അതിലധികം ആ കാഴ്ചയെനിക്കൊരു പാഠമായിരുന്നു. രാജ്യതന്ത്രത്തിന്റേതല്ല, പെൺമനത്തിന്റെ.’

‘അവൾ യുധിഷ്ഠിരനെ മനപ്പൂർവ്വം അവഗണിച്ചു എന്നാണോ തോന്നിയത്?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക ചോദിച്ചു.

‘മനസ്സിന്റെ സാന്നിധ്യമോ അസാന്നിധ്യമോ അല്ല ഞാൻ വേദനാജനകമായ കാഴ്ചയിൽ ശ്രദ്ധിച്ചത്, ഇനി തർക്കത്തിനുവേണ്ടി ആണെന്നു വയ്ക്കുക, എത്ര കൗശലപൂർവ്വം അവൾ ഭീഷ്മരെ ഒരുപകരണമാക്കി ഭർത്താക്കന്മാരിൽ ഒരാളായ യുധിഷ്ഠിരനെ ഒന്നും മിണ്ടാതെ തന്നെ അപമാനിച്ചു. രൗദ്രഭീമനായിരുന്നെങ്കിൽ അവിടെ ഒരു വസ്ത്രാക്ഷേപം കൂടി അരങ്ങേറുമായിരുന്നു’ നകുലന്റെ ആക്രമണ വാസന വിടർന്നു.

‘സ്വതവേ അല്പവസ്ത്രയായ പാഞ്ചാലിയെ എന്താണിനിയിപ്പോൾ പൂർണ്ണവിവസ്ത്രയാക്കാൻ ബാക്കിയുള്ളത്?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക കൈ മലർത്തി. ‘അത്രയ്ക്കൊക്കെ ധൈര്യം യുദ്ധത്തിൽ ഭീമൻ കൗരവരോടു കാണിച്ചപോലെ പാഞ്ചാലിയോടു സാധിക്കുമോ? ഓർമ്മച്ചെപ്പു തുറന്നാൽ ഓടിവരുന്നുണ്ടോ പൂർവ്വകാല ഭീമ രൗദ്രഭാവ പ്രകടനം?’

‘പാഞ്ചാലിയുടെ കാമനയുണർത്താൻ ഭീമൻ കാട്ടിക്കൂട്ടുന്നതൊക്കെയാണധികം ഓർമ്മയിൽ എങ്കിലും ഭാര്യയെ വിവാഹബാഹ്യകാമകേളിയിൽനിന്ന് ഉടലോടെ വലിച്ചു കൊണ്ടു പോവാൻ വേണ്ട സാഹസികത ഭീമനു മാത്രമേ ഉള്ളൂ.’

‘ഇളമുറ കൗരവരായ നിങ്ങളും സഹദേവനും സ്വന്തം പെണ്ണിന്റെ വഴി വിട്ട രതിയിൽ ആ വിധം രോഷപ്രകടനം ഒന്നും ചെയ്യാറില്ല?’

‘നിശിതമായ നിലപാടെടുക്കാറില്ലേ എന്നാണ് നിങ്ങൾ ഉദ്ദേശിച്ചതെങ്കിൽ, നിങ്ങളും സഹദേവനും എന്ന് ഒറ്റക്കുതിപ്പിൽ ഉച്ചരിക്കേണ്ട. ബീജദാതാക്കൾ അശ്വിനിദേവതകളെങ്കിലും ഞങ്ങൾ വ്യത്യസ്ത മനസ്സും ശരീരവും ഉള്ള മാദ്രിപുത്രന്മാരാണ്. കാൽനൂറ്റാണ്ടു മുൻപു വാത്സല്യത്തോടെ പാഞ്ചാലി ഉച്ചരിച്ച പ്രീണന വിശേഷണം ഇളമുറയുടെ കാലിക സാധുത തന്നെ കാലഹരണപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.’

‘സഹദേവനെ നകത്തിൽനിന്ന് അഴിച്ചുമാറ്റി നിങ്ങളോടു മാത്രമാകാം ചോദ്യം. എന്താണ് നിങ്ങളുടെ പാഞ്ചാലീ നയം?’

‘ശരശയ്യ കൂടാരത്തിൽ കാണുന്ന കാഴ്ചകൾ കുത്തിനോവിക്കുന്നു എങ്കിലും പാഞ്ചാലിയെ പിണക്കാവുന്ന പ്രകൃതമല്ല എന്റേതെന്നു നിങ്ങളും അഭിമുഖത്തിൽ ഉടനീളം കണ്ടതല്ലേ. അവളെ ഭീഷ്മഹസ്തങ്ങളിൽനിന്നു മുറിവേൽപ്പിക്കാതെ തിരിച്ചുപിടിക്കുകയാണെന്റെ ലക്ഷ്യമെന്നൊക്കെ, തുറന്നുപറയുന്നതിലെ അഭംഗി മാറ്റിവച്ചാൽ, നൂറ്റാണ്ടിലധികം പഴമയുള്ള പിതാമഹന്റെ ചൂടേറ്റു കിടക്കുകയാണവൾ എന്ന അറിവ് എന്നെ വിറളിപിടിപ്പിക്കുന്നു. എത്രയെത്ര നാളുകളിൽ അവൾ വിവേചനപരമായ വീറോടെ രതി വാരിക്കോരി ഊട്ടിയതാണെന്റെയീ ഉടൽ’ നകുലൻ ഇരുന്നയിടത്തുതന്നെ ചെരിഞ്ഞു മണ്ണിൽ വീണു വിലപിച്ചു. കൊട്ടാരം ലേഖിക കയ്യിലെ മൺപാത്രത്തിൽനിന്നു വെള്ളമെടുത്തു ദുഃഖിതന്റെ മുഖത്തു തളിച്ചു ഫലം കാത്തു.

‘മറ്റു നാല് പാണ്ഡവരും ശരശയ്യ വിട്ട് അവരുടെ പാട്ടിനു ഹസ്തിനപുരിയിലേക്കു പോയിട്ടും നിങ്ങൾ മാത്രം ഇങ്ങനെ അനാഥനായയെപ്പോലെ മോങ്ങിയും കിതച്ചും അന്തേവാസികളുടെ കണ്ണിൽ വീഴാതെ നടക്കുന്നതിൽ അപാകതയൊന്നും തോന്നുന്നില്ലേ?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക ചോദിച്ചു.

ഉണക്കഭൂമിയിൽ ആകെ കാണാവുന്നതു ശരശയ്യ കൂടാരമായിരുന്നു. പതിനെട്ടു നാൾ പോരടിച്ചു നാൽപ്പതു ലക്ഷം പേർ മണ്ണടിഞ്ഞതു കെട്ടുകഥപോലെ തോന്നി.

‘എന്തിനെന്നോ? ആലോചിച്ചാൽ അറിയില്ലേ. പ്രണയത്തിനു നിങ്ങൾ കൊടുക്കേണ്ട പാരിതോഷികമാണ് എന്റെ ത്യാഗം. അധികാരത്തിൽ എത്തിയ സ്ഥിതിക്ക് എന്തിനു ഞാൻ ഊഴം കാത്തു വരിനിൽക്കണം? വിധവകളായ കൗരവ രാജവധുക്കളുടേയും അവരുടെ പുത്രവധുക്കളുടേയും ദൃശ്യമനോഹാരിത നിങ്ങളും ഇതിനകം കണ്ടിട്ടുണ്ടാവില്ലേ? അവരിൽനിന്നു കുറച്ചു പേരെ അന്തഃപുരത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയാൽ തീർന്നില്ലേ പാണ്ഡവരുടെ പെൺക്ഷാമം, പാഞ്ചാലിയുടെ ബഹുഭർത്തൃത്വം? എന്നാൽ, അതുകൊണ്ടു തിരിച്ചുകിട്ടുമോ കാൽനൂറ്റാണ്ടു കാലത്തെ പ്രണയപാശം? ബഹുഭർത്തൃത്വം ആർഭാടമായും ആനന്ദകരമായും വീതിച്ചുതന്ന പാഞ്ചാലിയെവിടെ, പാണ്ഡവരിൽ ഇണയെ തേടുന്ന സ്വാർത്ഥകളായ കൗരവരാജവിധവകൾ എവിടെ? പിതാമഹനുമായി അവിഹിതബന്ധം പുലർത്തിയെന്ന ആരോപണവുമായി ആ നാല് പാണ്ഡവർ പാഞ്ചാലിയെ കാട്ടിൽ തള്ളിയാലും, എന്നെക്കാൾ പ്രായമുള്ള ആ മദ്ധ്യവയസ്ക തന്നെയായിരിക്കും എന്റെ പ്രിയ കാമുകി.’

‘ചാരവകുപ്പു മേധാവിയും ഭരണകൂട വക്താവുമാണെങ്കിലും നിങ്ങളുടെ നാവ് നേരു പറയില്ല എന്ന അടഞ്ഞ നിലപാടൊന്നും ഞങ്ങൾക്കില്ല’ കൊട്ടാരം ലേഖിക ആശ്വസിപ്പിച്ചു. ‘ഓരോ നിമിഷവും ഈ പരുക്കൻ ഭൂമിയിൽ നിങ്ങൾ സുരക്ഷാ അകലം പാലിച്ചു പാഞ്ചാലിയെയും പിതാമഹനെയും രഹസ്യ നിരീക്ഷണത്തിനു വിധേയമാക്കുകയാണ് എന്നു ഞങ്ങൾ പറഞ്ഞുനോക്കാം. പിതാമഹനെ മരണക്കിടക്കയിൽ പരിചരിക്കാൻ സന്മനസ്സ് കാണിക്കുന്ന പാഞ്ചാലിയെ പ്രശംസിക്കുന്നതിനു പകരം അവളുടെ ഉദ്ദേശ്യശുദ്ധിയെ സംശയിക്കുന്ന പാണ്ഡവനിലപാടു പരിഷ്കൃതമാണോ എന്നാണ് നിങ്ങൾ പറയേണ്ടത്.’

‘അങ്ങനെ സാർവ്വത്രികമായ സന്മനസ്സുവിതരണം അവൾ സ്വകാര്യ നയമായി സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോ? അഞ്ചു നവജാതശിശുക്കളെ വളർത്താൻ പാഞ്ചാലയിൽ തള്ളിയ അവൾ പിന്നെ അവരെ മനുഷ്യരൂപത്തിൽ കാണുന്നതു യുവയോദ്ധ പദവിയിൽ കൗരവർക്കെതിരെ പോരാടാൻ പാണ്ഡവസൈന്യത്തിൽ വരുമ്പോഴാണ്. എന്താണ് നിങ്ങളുടെ പേരെന്നവൾ അവരോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ അവർ തിരിച്ചടിച്ചു, പറഞ്ഞാൽ നിങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്തുമോ ഞങ്ങളുടെ പിതാക്കൾ ആരെല്ലാമെന്ന്? അവർ പേരു പറഞ്ഞു, പേരിൽനിന്നു പിതൃത്വം പറയാനാവാതെ അവൾ മിഴിച്ചു.’

‘ഇത്ര ശോചനീയമായ അവസ്ഥയാണോ കുരുക്ഷേത്രത്തിൽ കൊല്ലപ്പെടാതെ രക്ഷപ്പെട്ട പാണ്ഡവരുടെ?’ കൊട്ടാരം ലേഖിക ശോചനീയ എന്ന വാക്കിലൂന്നി.

‘എണ്ണിയെണ്ണി പറയും മുൻപ് ഒരു കാഴ്ചവിരുന്നു തരാം. സൂക്ഷ്മ ശ്രദ്ധ വേണമെന്നു പ്രത്യേകം പറയുന്നില്ല, ഉണ്ട് എന്നാണ് എക്കാലവും അനുമാനം. ഈ കുപ്രസിദ്ധ ഒളിജാലകത്തിലൂടെ നീ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധയോടെ നോട്ടമെറിയൂ. എന്താണ് കാണുന്നതെന്ന് ഓരോ കാഴ്ചയും വാക്കുകളാക്കി ശബ്ദം താഴ്ത്തി പറയൂ.’ എഴുന്നേറ്റുനിന്ന നകുലൻ കൊട്ടാരം ലേഖികയെ പിടിച്ചുയർത്തി മിത കൈ ചലനങ്ങളാൽ ജാലകവിടവിലേക്കവളുടെ ശിരസ്സ് കൃത്യമായി പിടിച്ചു തന്റെ ചെവി അവളുടെ ചുണ്ടുകൾക്കു മുൻപിൽ കൊണ്ടുവന്നു.

ഹിമാലയത്തിൽനിന്നു വീശുന്ന ശീതക്കാറ്റിലും, തെളിഞ്ഞ മാനത്തിനു താഴെ ശരശയ്യ കൂടാരത്തിലെ ഒറ്റമുറിയിലിപ്പോൾ കാണുന്നത്, നിലത്തു വിരിച്ച പായയിൽ പാഞ്ചാലി, അല്പവസ്ത്ര കാലുകൾ നീട്ടി ഇരുന്നു. മാറിലാകെ അഴിഞ്ഞുകിടന്ന മുടി തന്നെയായിരുന്നു നഗ്നത മറച്ചത്. അവളുടെ മടിയിൽ തലവച്ചു കിടന്ന ഭീഷ്മരുടെ ഇരുകൈകളും അവളുടെ അരക്കെട്ടു ചുറ്റി വളഞ്ഞിരുന്നു. എന്തോ അപൂർവ്വമായൊരു ശബ്ദം ഞാനിപ്പോൾ കേൾക്കുന്നു, ഒന്നു ചെവിയോർക്കട്ടെ, ഹൃദ്യമായൊരു ഈണത്തിൽ അവൾ ദുഃഖഗാനം പാടുകയാണ്. നവജാതശിശുവിനെ ഗംഗയാറിൽ മുക്കികൊല്ലാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ‘അമ്മ ഗംഗാദേവിയിൽനിന്ന് ശന്തനു കുഞ്ഞിനെ രക്ഷിക്കാൻ കിതച്ചോടി വരുമ്പോൾ വിലപിക്കുന്നു, അരുതേ ഗംഗാ , ഈ മകനെയെങ്കിലും നീ മുക്കിക്കൊല്ലാതെ വളർത്താൻ എനിക്കു വിട്ടുതരൂ. ഏഴു മുൻ പ്രസവങ്ങളിലും കുഞ്ഞുങ്ങളെ നീ നദിയിൽ ഒഴുക്കുന്നത്, നമ്മുടെ ദാമ്പത്യത്തിലെ രതിയനുഭൂതികളെ ഓർത്തു പാടുപെട്ടു ഞാൻ ക്ഷമിച്ചു. എനിക്കു വയസ്സായി. ആ കുഞ്ഞിനെ കഷ്ടപ്പെടുത്താതെ എന്റെ കയ്യിൽ തരൂ ഗംഗാ എന്ന് ശന്തനു ഹൃദയം പൊട്ടി പാടുന്ന ഗാനമാണ് പാഞ്ചാലിയിപ്പോൾ ഭീഷ്മരുടെ ചെവിയിൽ പാടുന്നത്. കൊല്ലല്ലേ അമ്മാ, ഞാൻ മർത്ത്യജീവിതത്തിലെ ആനന്ദങ്ങൾ അറിയട്ടെ. പുണർന്നും ഉമ്മവച്ചും പാഞ്ചാലിയുടെ അരക്കെട്ടിൽ ചുറ്റിവളഞ്ഞ ഭീഷ്മഹസ്തങ്ങളിൽ പാഞ്ചാലി നാഗനൃത്തത്തിലെന്നപോലെ ആടുകയാണ്.

‘ഉലഞ്ഞാടിയ പാഞ്ചാലി എന്താണ് ഭീഷ്മരുടെ ചെവിയിൽ മുഖം കുനിഞ്ഞു പറയുന്നത്?’ നകുലൻ ദീനമായി അപേക്ഷിക്കുന്ന സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു. എനിക്കതു കാണാൻ ധൈര്യമില്ല. ഞാൻ പറഞ്ഞുകൊടുത്തതൊക്കെത്തന്നെയല്ലേ അവൾ ഇപ്പോൾ കർത്തവ്യബോധത്തോടെ ചെയ്യുന്നത്. കാണുന്നതൊക്കെ കൃത്യമായി നീ വാക്കുകളാക്കൂ.’

‘നീണ്ട ജീവിതത്തിൽ നിഷേധിക്കപ്പെട്ട ശാരീരികതയിൽ വിതുമ്പിക്കരയുന്ന ഭീഷ്മരുടെ മുഖത്തു തലോടി, അവൾ ആ കണ്ണുകൾ അടച്ചു. ഇനി നീ എന്നെ കാണരുത്. ഞാൻ നിനക്കിനി രതിയല്ല, കാലനാണ്. പിതാമഹന്റെ മൂക്കും വായും ഇരുകൈകളും കൊണ്ടമർത്തിപ്പിടിച്ചു പാഞ്ചാലി എല്ലാ അമാനുഷിക ശക്തിയും ആ കൈകളിലേക്ക് ആവാഹിച്ചെടുക്കുന്നു. ഇനി നീ എന്റെ മടിയിൽ കിടന്നു മരിക്കൂ, നിന്റെ അമ്മയ്ക്കു പറ്റിയ അബദ്ധംകൊണ്ടു നീ ഗംഗയിൽ മുങ്ങി മരിക്കാതെ അന്നു രക്ഷപ്പെട്ടു എങ്കിൽ, നീ കുതറിമാറാൻ പാഞ്ചാലി സമ്മതിക്കുകയില്ല. വ്യർത്ഥജന്മമായിരുന്നു നിന്റെ. തൊട്ടതെല്ലാം നീ മലിനപ്പെടുത്തി. നിന്റെ പ്രതിജ്ഞകളൊക്കെ ജീവിതാസക്തിയെ നിഷേധിക്കുന്നതായിരുന്നു. യുദ്ധഭൂമിയിലും രാജസഭയിലും നിന്റെ പൊതുജീവിതം. ശരീരസ്പന്ദനങ്ങൾ ഇതോടെ തീരണം. എല്ലാം അവസാനിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ നിന്റെ ചേതനയറ്റ ശരീരവുമായി കുരുക്ഷേത്ര പ്രവിശ്യാ ഭരണകൂടത്തിന്റെ ആൾബലത്തോടെ ഞാനും നകുലനും കൂടി ഹസ്തിനപുരിയിലേക്കു അന്ത്യയാത്രയ്ക്കു രഥമൊരുക്കും. ഉത്തരായണത്തിനു നീ സ്വച്ഛന്ദമൃത്യു വരിക്കും എന്ന പഴയ വാക്കിൽ ഞങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. നിന്റെ പുത്തൻ രതിമോഹങ്ങൾ നിന്നെ അതിന് അനുവദിക്കില്ലെന്ന് എനിക്കു ബോധ്യമായി. നൂറ്റാണ്ടു പഴക്കമുള്ള, അമർത്തപ്പെട്ട വികാരങ്ങളായിരുന്നു കഴിഞ്ഞ രണ്ടുമൂന്നു ദിവസങ്ങളിൽ നീ എന്റെ ശരീരത്തിൽ ചൊരിഞ്ഞത്. ഞാനും അതുമായി ഒരു രാപ്പകൽ പരീക്ഷണത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടു. ഒന്നുകൂടി വ്യക്തമാക്കിയാൽ, സഹകരിച്ചു. ബഹുഭർത്തൃത്വത്തിന്റെ നേട്ടങ്ങളിൽ ഒന്നായിരുന്നു ശാരീരികത പാപമല്ലെന്ന തിരിച്ചറിവ്. അത് ഒരു ഭർത്താവിനല്ല പല ഭർത്താക്കന്മാർക്കാണ് ഞാൻ വീതിച്ചത്. രാത്രി പായിൽ കിടക്കുമ്പോൾ പങ്കാളിയായിരുന്ന ആൾ തന്നെയാണോ രാവിലെ എഴുന്നേറ്റുപോയ ആളും എന്ന് അറിയാത്ത കാളരാത്രികളുണ്ടായിരുന്നു. നീയും അതുപോലെ എന്റെ ശാരീരികതയുടെ ഗുണഭോക്താവായി. നിനക്കു ശരശയ്യയിൽനിന്നു രക്ഷവേണം. മരണം കാത്തു കിടന്നു പട്ടാഭിഷേകത്തിൽ അനിശ്ചിതകാല കരിനിഴൽ വീഴ്ത്താൻ നീ ഉണ്ടാവരുത്. വസന്തപഞ്ചമി ദിവസം ഞാൻ ഹസ്തിനപുരി മഹാറാണി പദവി സ്വീകരിക്കുമ്പോൾ നിന്റെ സ്ഥാനം ഗംഗയാറിൻ തീരത്തു ഞങ്ങൾ ഒരുക്കുന്ന ഭീഷ്മസ്ഥൽ എന്ന ഇടത്തിലായിരിക്കും. അവനവന്റെ ദേഹസുഖങ്ങൾ ഒരു പ്രതിജ്ഞയ്ക്കുവേണ്ടി ത്യജിച്ചു ഇനിയാരും ജീവിതം നശിപ്പിക്കരുത്.’

കെ പി നിർമ്മൽകുമാർ

കവി, നോവലിസ്റ്റ് , ചെറുകഥാകൃത്ത്. ആദ്യ കഥ “ഇരുമ്പിന്റെ സംഗീതം” മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ വന്നു. ആദ്യസമാഹാരമായ “ജലം” കേരളസാഹിത്യ അക്കാഡമി അവാഡ് നേടി.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച പുസ്തകങ്ങൾ

കഥാസമാഹാരങ്ങൾ

1. ഒരു സംഘം അഭയാർത്ഥികൾ
2. കൃഷ്ണഗന്ധകജ്വാലകൾ
3. ചേലക്കരയുടെ അതീതസ്വപ്നങ്ങൾ
4. പ്രവീൺ നമ്പൂതിരിപ്പാട് പരാതി തുടരുന്നു
5. മാനാഞ്ചിറയിലെ പൊട്ടിച്ചിരിക്കുന്ന പത്രാധിപർ
6. തിരഞ്ഞെടുത്ത കഥകൾ

നോവൽ

1. ജനമേജയന്റെ ജിജ്ഞാസ
2. ഇന്നത്തെ അതിഥി അതീതശക്തി

പിൻകുറിപ്പ്

- മുപ്പതു മുതൽ നാല്പതു മിനിട്ടിനകം വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കമാണ് സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകളിൽ ഉള്ളത്. ഇതു വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല.
- ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണു ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- സ്വതന്ത്രപ്രസാധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന/ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആർക്കുവേണമെങ്കിലും സായാഹ്നയിലൂടെ സ്വന്തം കൃതികൾ പ്രസാധനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 30 മുതൽ 60 മിനിട്ടുകൾക്കകം വായിച്ചുതീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കം – കഥകൾ, അനുഭവക്കുറിപ്പുകൾ, ലേഖനങ്ങൾ, അഭിമുഖങ്ങൾ, സിനിമാനിരൂപണങ്ങൾ, കവിതകൾ – എന്നു തുടങ്ങി എന്തുവേണമെങ്കിലും അയയ്ക്കാവുന്നതാണ്. അയയ്ക്കേണ്ട വിലാസം: <info@sayahna.org>.
- പ്രതികരണങ്ങൾ <info@sayahna.org> എന്ന ഇമെയിലിലേയ്ക്കോ, ഈ വെബ് പേജിൽ കമന്റുകളായോ ചേർക്കുക. നിർദ്ദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും എപ്പോഴും സ്വീകാര്യമാണ്. അവ സായാഹ്നപ്രവർത്തകർക്ക് കൂടുതൽ ഉത്തേജനം നൽകുന്നതാണ്.